

**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk werk**

Degelijke begeleiding een nood of een voorrecht in de townships van Zuid- Afrika?
Onderzoek naar het welzijn van de kinderen op socio-emotioneel niveau en in welke mate de scholen in Wittedrift hierin tegemoet komen.

Door Nele Leen

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het bachelor diploma sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2015-2016**

**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk werk**

Degelijke begeleiding een nood of een voorrecht in de townships van Zuid- Afrika?
Onderzoek naar het welzijn van de kinderen op socio-emotioneel niveau en in welke mate de scholen in Wittedrift hierin tegemoet komen.

Door Nele Leen

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het bachelor diploma sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2015-2016**

Woord vooraf

Met deze bachelorproef sluit ik mijn drie jaar als student sociaal werk af. Graag zou ik in dit eindwerk dan ook mijn mama willen bedanken om in mij te blijven geloven van in het begin tot het einde en mij steeds weer te motiveren wanneer ik het even niet meer zag zitten. Ik heb enorm genoten van deze studie en het studentenleven. Dit heb ik grotendeels te danken aan de lectoren en de fijne medestudenten. Eveneens wil ik de gelegenheid nemen om de medevrijwilligers te bedanken die in het gemeenschapshuis van Born In Africa verbleven. In het bijzonder Jill Vanhamel, Jolien Meyssen en Marlies Augustijns. Het is dankzij hun dat ik steeds de nodige ontspanning kon vinden, zodat ik telkens met hernieuwde moed aan dit eindwerk kon werken.

Verder wil ik ook de gelegenheid nemen om de organisatie Born In Africa te bedanken om mij de kans te geven om hier stage te lopen. Het is dankzij hun dat ik terecht kwam in Wittedrift en hier de kans heb gekregen om mijn onderzoek uit te voeren. Ik wil dan ook al de leerkrachten bedanken die hebben deelgenomen aan mijn onderzoek en in het bijzonder Estelle Smith die niet enkel deelnam aan mijn onderzoek, maar die er ook iedere morgen voor zorgde dat ik veilig in school arriveerde en 's avonds terug thuis geraakte. Ook wil ik haar bedanken voor de fijne gesprekken die we iedere morgen hadden, dit zorgde ervoor dat mijn dag iedere morgen met veel enthousiasme van start ging.

Vervolgens wil ik mijn promotor Sarina Reekmans bedanken voor het advies en het nauwgezet nalezen van dit eindwerk. Zonder haar advies zou ik niet tot dit eindwerk gekomen zijn. Als laatste zou ik ook graag mijn stagebegeleidster Isolde Dehasque willen bedanken om mij de nodige inzichten bij te brengen die nodig waren om mijn stage tot een goed einde te brengen.

Dan rest mij enkel nog u een boeiende en aangename leeservaring toe te wensen.

Nele Leen

Abstract

Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken wat de noden en behoeften van de kinderen zijn op socio- emotioneel niveau en in welke mate de scholen in Wittedrift hierin tegemoet komen. Dit onderzoek is uitgevoerd op twee scholen in Wittedrift namelijk Wittedrift Primary school en Wittedrift Stofpad school. De nodige informatie voor dit onderzoek heb ik verkregen via een kwalitatief onderzoek meer specifiek door mondelinge interviews af te nemen bij in totaal 8 leerkrachten van beide scholen. Mijn onderzoek is op kleinschalige basis uitgevoerd dus het oorspronkelijke doel was om alle leerkrachten te interviewen, maar het zijn er 8 geworden. Ik heb in mijn onderzoek een onderscheid gemaakt tussen beide scholen. Uit de resultaten blijken beide scholen gelijkaardig te zijn en zijn er geen opmerkelijke verschillen waar te nemen. De belangrijkste conclusie die uit het onderzoek naar voren is gekomen is dat er een grote nood is aan sociale ondersteuning.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
Abstract	5
Inhoudsopgave	6
Lijst met afkortingen/tabellen/figuren	9
Inleiding	6
1. Probleemstelling en onderzoeksvragen	7
1.1 Probleemstelling	7
1.2 Onderzoeksvragen	7
1.3 Maatschappelijke relevantie	8
1.3.1 Microniveau	8
1.3.2 Mesoniveau	8
1.3.3 Macroniveau	9
2. Bespreking stageplaats	10
2.1 Het ontstaan tot nu	10
2.2 Doel en aanpak	11
2.3 Werking	11
2.3.1 Academische programma	11
2.3.2 Het sociale programma	12
2.3.3 Life skills programma	13
2.3.4 Vrijwilligersprogramma	14
3. Theoretisch kader	15
Inleiding	15
3.1 Context Zuid- Afrika	16
3.1.1 Apartheid	16
3.1.2 Nelson Mandela	17
3.2 Onderwijs Zuid- Afrika	17
3.2.1 Geschiedenis	17
3.2.2 Huidig onderwijssysteem	18
3.3 Leven in een township	21
3.3.1 Werkloosheid	21

3.3.2	Alcoholisme	21
3.3.3	Verkrachting/ incest	22
3.3.4	Hiv/aids	22
3.4	Sociaal emotionele ontwikkeling	22
3.4.1	Wat is sociaal emotionele ontwikkeling?	23
3.4.2	De noden en behoeften van kinderen	23
3.4.3	Belangrijke rollen in de opvoeding	24
3.4.4	Risico factoren voor de sociaal emotionele ontwikkeling	25
3.4.5	De link tussen sociaal emotionele ontwikkeling en academisch succes	26
3.4.6	Interventie en preventie	27
3.4.7	Aanbevelingen voor beleidsmakers	27
3.4.8	Visie van de Western Cape government	28
	Besluit	30
4.	Praktijkgedeelte	31
	Inleiding	31
4.1	Onderzoeksmethode	32
4.2	Dataverzameling	33
4.3	Resultaten	34
4.3.1	Sociale ondersteuning	35
4.3.2	Noden, behoeften en mogelijkheden op socio- emotioneel niveau	36
4.3.3	Kinderen met een functiebeperking	37
4.3.4	Rol schoolsysteem	38
4.3.5	Born In Africa	38
4.3.6	Preventie	39
4.4	Conclusies	39
4.5	Aanbevelingen	42
	Besluit	44
5.	Kritische reflectie	45
5.1.1	Het doorlopen proces	45
5.1.2	Het uiteindelijke product	46

5.1.3	Kritische kijk naar mezelf	47
	Bibliografie	48
	Bijlagen	52

Lijst met afkortingen/tabellen/figuren

Born In Africa	BIA
African National Congress	ANC
Foetal Alcohol Syndroom	FAS
Western Cape Government	WCG
Niet Gourvermentele Organisatie	NGO

Inleiding

Vanuit mijn opleiding sociaal werk kreeg ik de kans om op buitenlandse stage te gaan naar Zuid- Afrika. Mijn onderwerp van mijn bachelorproef situeert zich dan ook ongeveer 14 000 kilometer af van de campus. Ik deed mijn stage in het kleine dorp Plettenberg Baai, bij de organisatie Born In Africa. De organisatie creëert betere onderwijskansen voor kinderen in de townships van de Bitou regio. In deze bachelorproef achterhaal ik wat de noden en behoeften zijn van de kinderen op socio- emotioneel niveau en in welke mate de scholen in Wittedrift hierin tegemoet komen. Dit onderzoek ik in twee scholen in Wittedrift namelijk Wittedrift Primary school en Wittedrift Stofpad school. Om dit te onderzoeken voer ik een kleinschalig onderzoek door middel van een kwalitatief onderzoek, meer specifiek een diepte- interview.

In het eerste hoofdstuk van mijn bachelorproef beschrijf ik duidelijk wat mijn onderzoeksvraag is en waarom ik hiervoor heb gekozen. Verder bespreek ik ook de maatschappelijke relevantie hiervan, meer bepaald waarom mijn onderzoeksvraag een meerwaarde biedt. In het volgende hoofdstuk beschrijf ik mijn stage- organisatie Born In Africa. Hier beschrijf ik hoe de organisatie ontstaan is, wat hun doelstellingen zijn en op welke manier ze deze trachten te verwezenlijken.

Vervolgens neem ik de tijd om de bewogen geschiedenis van het land te beschrijven. Deze informatie is cruciaal om de huidige leef- en onderwijsomstandigheden te begrijpen. Het is onmogelijk om de geschiedenis van het land los te koppelen van het heden en de toekomst. Daarnaast geef ik ook een schets van de socio- economische achtergronden van de townships waarin ik werkte. Dit omdat deze informatie belangrijk is om de problematieken te begrijpen die in de townships heersen. Zo is deze bachelorproef ook te begrijpen voor mensen die nog nooit in aanraking zijn gekomen met de Zuid- Afrikaanse townships. Dan komt het deel van de socio- emotionele ontwikkeling. Alvorens ik mijn onderzoek zelf uitvoer ben ik aan de slag gegaan met een literatuurstudie. Hierin beschrijf ik wat eerder geweten is over mijn onderzoeksvraag.

Tot slot ben ik zelf aan de slag gegaan om mijn onderzoek uit te voeren. Ik heb gekozen voor een kleinschalig onderzoek dat ik enkel uitvoerde bij de leerkrachten van de lagere school. De resultaten, conclusies en aanbevelingen die daarop volgen hebben dus enkel betrekking op de lagere school.

Is degelijke begeleiding dus effectief een nood of een voorrecht in de townships van Wittedrift? Hier zullen we hopelijk later in dit werk achter komen.

1. Probleemstelling en onderzoeksvragen

1.1 Probleemstelling

Aan de hand van mijn probleemstelling wil ik meer te weten komen over het welzijn van de kinderen op sociaal emotioneel vlak. De situaties waarmee de kinderen uit de townships te maken hebben, hebben vaak een grote impact op de ontwikkeling van het kind. De school is een belangrijke pion in het netwerk van de kinderen. Het lijkt mij dan ook ideaal om vanuit de schoolcontext in kaart te brengen of er voldoende ingespeeld wordt op de sociaal emotionele behoeften van de kinderen. Wanneer ik hier een zicht op heb kan ik vanuit mijn onderzoek adviezen naar voor brengen om hier in de toekomst meer aandacht aan te besteden of de reeds bestaande aanpak te wijzigen. Mijn probleemstelling luidt dan ook als volgt: “ Wat zijn de noden en behoeften van de kinderen op socio- emotioneel niveau en in welke mate komen de scholen in Wittedrift hierin tegemoet? “ Naast mijn probleemstelling worden er ook nog enkele verdiepende bijvragen gesteld, deze worden hieronder even opgesomd.

1.2 Onderzoeksvragen

- ❖ Wat zijn de noden en behoeften van de kinderen op socio- emotioneel niveau?
 - Is er een verschil tussen de noden en behoeften van de kinderen met en zonder functiebeperking?
- ❖ Komen de scholen tegemoet aan de noden en behoeften van de kinderen op socio- emotioneel niveau?
 - Wat wordt er reeds gedaan?
 - Is dit voldoende volgens de leerkrachten?
 - Wat zijn extra mogelijkheden?

1.3 Maatschappelijke relevantie

Deze probleemstelling is maatschappelijk relevant aangezien er heel wat kinderen zijn die te maken hebben met maatschappelijk kwetsbare situaties zowel op sociaal als op emotioneel vlak.

1.3.1 Microniveau

Specifiek op dit niveau wil ik onderzoeken wat de noden en behoeften van de kinderen zijn op socio- emotioneel niveau. Vaak hebben kinderen in hun thuissituatie te maken met heel wat sociale problemen die ze meenemen naar school. Onderwijs is vaak de enige uitweg voor kinderen om uit deze situaties te komen. Het is dus van groot belang dat kinderen zich goed kunnen voelen op school. De kinderen komen vaak uit een gezin waar zij zelf het hoofd zijn in het gezin, dit heeft als gevolg dat er geen familiestructuur is en dat ze geen rolmodel hebben waar ze naar kunnen opkijken. Dit brengt met zich mee dat de kinderen risicodragend gedrag van elkaar over nemen. Vandaar dat ik het nuttig vind om in kaart te brengen wat hun specifieke noden en behoeften zijn zodat hier in de toekomst meer op ingespeeld kan worden. Ik heb er ook voor gekozen om een onderscheid te maken tussen kinderen die te maken hebben met een functiebeperking. Het lijkt mij vanzelfsprekend dat er voor deze kinderen extra mogelijkheden voorzien worden. Er kan ook gekeken worden of sociale ondersteuning enkel bij deze kinderen noodzakelijk is of dat kinderen zonder functiebeperking er evenveel nood aan hebben. Of dit effectief zo is zal op het einde van mijn onderzoek duidelijk worden.

1.3.2 Mesoniveau

Mijn onderzoek biedt zeker een meerwaarde voor de scholen waarin ik mijn onderzoek voer. De kinderen spenderen gemiddeld de helft van hun tijd in school, dit maakt dat de school een belangrijke pion vormt in hun dagelijkse leven. Het is dus belangrijk om te onderzoeken of de school voldoende inspelt op deze problematieken. Indien ze er niet voldoende op inspelen is het nuttig om het probleem op deze manier bespreekbaar te maken en eventueel naar oplossingen te zoeken. Verder is het belangrijk om in kaart te brengen of de huidige aanpak daadwerkelijk effectief is of dat er ruimte is voor verbetering en verandering.

1.3.3 Macroniveau

Het zijn niet enkel de scholen die veranderingen teweeg kunnen brengen. De scholen waar ik mijn onderzoek uitvoer zijn beide afhankelijk van het departement. Het departement is verantwoordelijk voor alle scholen die gelegen zijn in de West Kaap. Zij zijn met andere woorden dus de beleidsmakers van onderwijs. Zij voorzien ook de nodige financiële middelen. Het zou dus zeker een meerwaarde zijn als deze problematiek besproken wordt op hoger niveau zodat ook vanuit dit niveau de nodige inspanningen geleverd kunnen worden.

2. Bespreking stageplaats

2.1 Het ontstaan tot nu

Born In Africa is een erkende VZW (vereniging zonder winst) die opgericht is door Isabelle De Smul- Brink. Toen ze afstudeerde met een licentiaatsdiploma lichamelijke opvoeding kreeg ze de kans om een jaar te gaan werken in Zuid-Afrika. Hier gaf ze sportles aan de kinderen. Na dat jaar keerde ze terug naar België maar de liefde bracht haar terug naar Zuid- Afrika. Toen ze terug was gekomen wilde ze meer doen dan enkel sportles geven, ze wilde de kinderen een betere toekomst geven. Met de hulp van haar ouders en vrienden slaagde ze erin om een organisatie op te richten die zich focust op het geven van onderwijs aan straatkinderen. Deze organisatie kreeg de naam Born In Africa (BIA). (Born in Africa, 2016)

In het begin toen de organisatie ontstaan is in 2002 hadden ze zich gericht op het helpen van ongeveer 100 kinderen met behulp van donaties en peetouders. Deze doelstelling werd ruim overtroffen. Na een vijftal jaar werd de balans opgemaakt en werd het duidelijk dat het onmogelijk was om alle kinderen te helpen. Dit zorgde ervoor dat ze gingen kiezen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. BIA kon 600 kinderen in het programma nemen, maar dit maakte het onmogelijk om voor alle kinderen een degelijke begeleiding te garanderen. Daarom hebben ze gekozen om te werken met een maximaal aantal kinderen om op deze manier goede begeleiding voor elk kind te garanderen. De organisatie werd stap voor stap groter en er kwam steeds meer interesse van peetouders. Om alles draaiende te houden werd er ook steeds meer personeel ingezet. Onderwijs wordt gezien als een basisrecht voor ieder kind, de organisatie gelooft er sterk in dat educatie de toekomst van de kinderen bepaalt. BIA zorgt ervoor dat de kinderen beter onderwijs krijgen en dat de kinderen de nodige begeleiding krijgen (De Smul, 2016).

De organisatie werkt op dit moment dan ook samen met vier verschillende scholen die zich bevinden in vier verschillende townships. Zo is er Kranshoek, Wittedrift, Craggs en Harkerville. BIA heeft vier mentoren tewerkgesteld binnen de organisatie, elk van deze mentoren werkt in een specifieke regio. De mentoren hebben geen specifieke studies gevolgd, maar krijgen vanuit de organisatie wel de nodige bijscholingen zodat ze gekwalificeerd zijn om ondersteuning te bieden aan de kinderen. De mentoren werken nauw samen met de school waaraan ze gekoppeld zijn. Zij worden via de school op de hoogte gebracht van de punten van de kinderen, op deze manier worden de kinderen geselecteerd die in het programma terecht komen. Enkel de kinderen die een gemiddeld cijfer van 80 procent kunnen behalen hebben kans om in het programma te geraken.

Vervolgens gaan de mentoren op huisbezoek en worden de huidige leefomstandigheden besproken zoals het inkomen. Dit is ook een belangrijke factor die al dan niet bepaald of een kind wordt toegelaten in het programma. Een laag inkomen biedt meer zekerheid om in het programma te geraken dan een hoog inkomen. Wanneer een kind wordt toegelaten tot het programma moeten ze na schooltijd wekelijks langs gaan bij hun mentor. Hier worden groepssessies voorzien waar iedere week in een specifiek thema gewerkt wordt. Dit wordt hieronder nog iets specifiek verduidelijkt (De Smul, 2016).

2.2 Doel en aanpak

Door de jaren heen werd het doel van de organisatie gewijzigd. In het begin richtte ze zich heel erg op de kinderen van de straat halen en ze naar school sturen, de kinderen op school ondersteunen en ze betere doorgroeimogelijkheden bieden. Het werd echter al snel duidelijk dat het onmogelijk is om alle kinderen van straat te halen en ze evenveel kansen te bieden. Tijd leerde hen ook dat de kinderen niet altijd de kansen grijpen die ze aangeboden krijgen. Je kan hun situatie grotendeels verbeteren maar hun attitude niet. BIA werkt nu hoofdzakelijk met kinderen die zich wel willen inzetten. Het gaat om kinderen die zelfs zonder de steun van BIA gemotiveerd zijn en hun best doen. Voor velen is onderwijs de enige manier om uit de vicieuze cirkel van armoede te geraken. Daarom probeert BIA de kinderen zo goed mogelijk te begeleiden tijdens hun schoolcarrière zodat ze later zelfstandige en geëmancipeerde individuen kunnen worden. Een degelijke opleiding kan voor hen echt een verschil maken om later een vaste en goedbetaalde job te vinden en om zo een beter bestaan te creëren dan het gemiddelde township leven. Het gaat dus veel verder dan gewoon naar school gaan en je best doen. BIA probeert de kinderen ook op andere vlakken een duwtje in de rug te geven (Born In Africa, 2016).

2.3 Werking

BIA probeert de kinderen op zoveel mogelijk manieren ondersteuning te geven. Om dit te bereiken maken ze gebruik van een drievoudige strategie. Deze strategieën zijn het academische programma, het sociale programma en het life skills programma. Verder ga ik ook het vrijwilligersprogramma toelichten. Hieronder volgt een duidelijkere beschrijving van wat het concreet inhoud.

2.3.1 Academische programma

Dit programma is gericht op het ondersteunen van schoolgaande kinderen en jongvolwassenen. De bedoeling is om te kunnen bereiken dat ze hun capaciteiten ten

volle ontwikkelen en benutten. Zo creëren ze voor zichzelf een realistische kijk op hun mogelijkheden voor de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken worden er verschillende activiteiten voor de kinderen voorzien.

Als eerste worden er voor de kinderen huiswerkklassen georganiseerd. Deze klassen worden georganiseerd door de vrijwilligers. Leerlingen die een achterstand hebben of moeilijkheden hebben met bepaalde vakken krijgen hier de mogelijkheid om ondersteuning van BIA te krijgen. Het is ook de perfecte manier om de kinderen sociale vaardigheden aan te leren zoals vertrouwen, assertiviteit en een positief zelfbeeld.

Als tweede voorziet BIA studiebegeleiding. De kinderen wonen vaak in een omgeving waar het onmogelijk is om te studeren. De leerplannen zorgen er ook voor dat de druk bij deze kinderen hoger en hoger wordt. Daarnaast moeten de kinderen vaak heel wat huishoudelijke taken op zich nemen. Via de studiebegeleiding wordt hen geleerd om op een goede manier te studeren, daarnaast leren ze ook om routine op te bouwen zodat ze goed voorbereid hun taken, toetsen en examens kunnen maken.

Ten derde wordt er heel wat voorzien aan infrastructuur en materiaal. Zo zijn er in de verschillende scholen enkele lokalen bijgebouwd. Meer bepaald een computerlokaal en enkele kleuterklassen. Voor de scholen is dit een grote meerwaarde omdat ze vaak te maken hebben met overvolle klassen. De kinderen worden in het begin van het schooljaar in januari ook allemaal voorzien van een nieuw schooluniform, een rugzak en schoolmateriaal (Born In Africa, 2016).

2.3.2 Het sociale programma

Met het sociale programma wil de organisatie de sociale en emotionele vaardigheden van de kinderen ontwikkelen zodat ze uitgroeien tot zelfverzekerde en zelfstandige volwassenen die hun toekomst in handen nemen.

Ten eerste wordt er voor de kinderen wekelijks een groepsessie georganiseerd, de kinderen zijn verplicht om hier een keer per week naar toe te komen. Tijdens deze groepsessies worden verschillende thema's behandeld afhankelijk van waar de noden van de kinderen liggen. Tijdens deze groepsessies krijgen ze ook bepaalde vaardigheden aangeleerd. Een voorbeeld van een thema waar ze nu mee bezig zijn is seksueel misbruik binnen het gezin. Hier leren de kinderen hoe ze hier mee moeten omgaan en hun grenzen afbakenen. Voor het kind wordt ook altijd de mogelijkheid voorzien om een individueel gesprek aan te gaan met hun mentor. Wanneer de kinderen

niet genoeg naar de groepssessies komen, of geen geldige reden hebben voor hun afwezigheid worden de kinderen op het matje geroepen. Als het kind na de waarschuwing nog steeds niet komt opdagen kan het een verwittiging krijgen. Bij drie verwittigingen wordt het kind uit het programma gezet.

Ten tweede worden er ook huisbezoeken gedaan. Elk jaar gaan de mentoren op huisbezoek. Dit wordt als een manier gezien om de ouders te betrekken. De ouders krijgen informatie over hoe hun kind het doet op school en tijdens de BIA activiteiten. Dit biedt ook de mogelijkheid om de thuissituatie van het kind te bespreken, zo komen problemen binnen het gezin aan bod die een invloed op het kind kunnen hebben.

Tot slot wordt er ook aandacht besteed aan het welzijn van de kinderen door hun medische hulp aan te bieden. Zo zijn er heel veel kinderen die een slecht zicht hebben maar zich helaas geen oogtest kunnen permitteren. BIA zorgt er dan voor dat ze naar een oogarts kunnen gaan en de nodige maatregelen genomen kunnen worden. Kinderen hebben vaak ook nood aan degelijke tandverzorging maar hier geldt hetzelfde probleem, door een gebrek aan geld en middelen komen ze hier vaak niet aan toe. De organisatie neemt dan de verantwoordelijkheid op zich om ervoor te zorgen dat ze de nodige tandartsbezoeken afleggen en de gepaste behandeling krijgen (Born In Africa, 2016)

2.3.3 Life skills programma

De kinderen die in het programma zitten komen uit kansarme gemeenschappen. Dit zorgt ervoor dat ze weinig mogelijkheden hebben om hun blik te verruimen en hun omgeving ten volle te beleven. Hoewel ze in een streek leven die jaarlijks honderden toeristen aantrekt, hebben ze vaak nooit de bezienswaardigheden gezien die de bezoekers aantrekt. Er is weinig ruimte voor de kinderen om echt kind te zijn. Al vroeg helpen ze in het huishouden en zorgen ze voor hun jongere broertjes en zusjes. Voor de kinderen is het van levensbelang dat ze de omgeving buiten hun kleine wereldje leren kennen. Zo leren ze hun eigen mogelijkheden ontdekken en leren ze wat nodig is om deze mogelijkheden te ontwikkelen. De scholen zijn zich bewust dat dit noodzakelijk is maar ze hebben de middelen niet om de kinderen mee te nemen op uitstapjes. Daarom probeert BIA enkele activiteiten voor de kinderen te voorzien.

Elk jaar worden er een aantal kampen georganiseerd. Tijdens deze kampen wordt er altijd gewerkt rond een bepaald thema. Dit jaar is het thema de olympische spelen, dit wilt zeggen dat de kampen vooral gericht zijn op sportactiviteiten. Centraal tijdens deze

kampen staat plezier. Tijdens deze kampen hebben de kinderen de kans om eens uit hun dagelijkse routine gehaald te worden en kunnen ze nog eens echt kind zijn, want thuis kan dat vaak niet. Deze kampen worden georganiseerd door de educatieve coördinator samen met de vrijwilligers. Een eigen bed, warme maaltijden en een warme douche is iets wat voor hun niet vanzelfsprekend is, tijdens deze kampen wordt dit allemaal voorzien voor hun.

Als tweede zijn er de zwemlessen die georganiseerd worden. Elk jaar wordt het zwemprogramma georganiseerd maar telkens met kinderen uit een andere school. Voor de kinderen zijn deze lessen heel leuk maar ook noodzakelijk. Elk jaar verdrinken er kinderen bij het zwemmen in de oceaan, zwembaden, rivieren en meren, door hen de basis technieken aan te leren helpt BIA om deze rampscenario's te voorkomen.

Tot slot zijn er ook nog heel wat uitstapjes die mogelijk gemaakt worden voor de kinderen. Zo zijn er heel wat plaatselijke organisaties die hun inkomrijzen verlagen zodat de kinderen een leuke dag kunnen beleven (Born In Africa, 2016).

2.3.4 Vrijwilligersprogramma

Het takenpakket van een vrijwilliger of stagiair is heel erg gevarieerd. Het is wel standaard dat elke vrijwilliger of stagiair wordt toegewezen aan een bepaalde school net zoals de mentoren. De bedoeling van de vrijwilliger is dat hij/ zij de kinderen in de school ondersteunt op academisch vlak. Tijdens de schooluren wordt er geen onderscheid gemaakt of de kinderen bij BIA horen of niet. Deze hulp is toegankelijk voor iedereen die het nodig heeft. Het meest zijn er problemen met wiskunde of Engels, hier worden zij dan in ondersteunt door de vrijwilligers. Na schooltijd organiseren de vrijwilligers een huiswerkklas, dit is wel specifiek voor de BIA kinderen. Hier krijgen de kinderen de kans om op hun gemak en in een rustige omgeving hun huiswerk te maken. Wanneer ze vragen hebben is er ook altijd iemand die hen kan helpen. Er wordt ook ruimte voorzien om een project op te starten met de kinderen. Afhankelijk van de talenten van de vrijwilligers wordt er gekeken wat mogelijk is, er zijn al heel wat leuke projecten geweest zoals een koor, een muziek project, een drama project en zo veel meer (De Smul, 2016).

3. Theoretisch kader

Inleiding

In mijn onderzoek ga ik het hebben over het welzijn van de kinderen op sociaal emotioneel vlak. De school is voor kinderen een belangrijke pion in hun dagelijks leven. Met mijn onderzoek wil ik achterhalen of de school voldoende inzet op dit ontwikkelingsgebied. Een ander aspect dat ik wil onderzoeken is of de leerkrachten effectief een nood zien om op dit niveau meer in te zetten of dat ze vinden dat er op een ander niveau meer ingezet moet worden. Verder wil ik in dit onderzoek ook achterhalen wat de visie van de school is over BIA. Meer specifiek of de school vindt dat BIA meer op dit niveau zou moeten inspelen.

Alvorens ik hier verder op in ga vind ik het belangrijk om wat achtergrond informatie te schetsen. Als eerste ga ik het hebben over de apartheid. Het bespreken van de apartheid is noodzakelijk om te kunnen begrijpen vanuit welke visie de rassenscheiding heeft plaatsgevonden en hoe je het effect van deze rassenscheiding jaren later nog steeds kan terugzien. In dit stuk bespreek ik ook een van de belangrijkste personen die een bijdrage heeft geleverd om een einde te maken aan deze rassenscheiding, namelijk Nelson Mandela.

Het volgende deel handelt over het onderwijssysteem. Mijn stage vindt plaats in een onderwijscontext daarom vind ik het nuttig om hier ook een onderdeel aan te wijden. De apartheid heeft een enorme invloed gehad op hoe het onderwijssysteem er nu uit ziet, dit bespreek ik in het deel van de geschiedenis. De zwarte en gekleurde kinderen ondervinden hier nog altijd het nadeel van. Tot slot bespreek ik in dit deeltje ook hoe het huidige onderwijssysteem in elkaar zit.

Verder ga ik het in mijn literatuurstudie ook hebben over het townshipleven. Dit is een belangrijk aspect om te begrijpen vanuit welke achtergrond de kinderen opgroeien. Deze gebeurtenissen zorgen ervoor dat de kinderen getekend zijn voor de rest van hun leven. het zijn ook deze situaties die een invloed hebben op het welzijn van de kinderen.

Tot slot bespreek ik nog wat de sociaal emotionele ontwikkeling inhoud, de noden en behoeften van de kinderen, welke factoren een invloed hebben op de sociaal emotionele ontwikkeling, de link tussen dit ontwikkelingsgebied en academisch succes en tot slot formuleer ik enkele aanbevelingen die vanuit de literatuur aanbevolen worden voor het beleid.

3.1 Context Zuid- Afrika

De apartheid is de belangrijkste gebeurtenis binnen de geschiedenis van Zuid- Afrika. De apartheid is een systeem van rassenscheiding. Dit systeem werd door de regering in Zuid- Afrika opgelegd tussen 1948 en 1994. Dit systeem liet toe dat er een aantal discriminerende wetten werden ingevoerd om de positie van de blanken veilig te stellen (ISgeschiedenis, 2016). Deze veelbewogen geschiedenis met betrekking tot de apartheid is een belangrijk aspect van dit theoretisch kader om de rest van de bachelorproef te begrijpen. Ik ga hieronder niet de hele geschiedenis bespreken maar enkel de aspecten die ik het belangrijkste vind om mijn bachelorproef correct te begrijpen.

3.1.1 Apartheid

In 1948 won de leider van de nationale partij Malan zijn overwinning in de parlementsverkiezingen. Deze verkiezingsoverwinning hield in dat de blanke Afrikanen aan de macht waren. Voor de zwarte Afrikanen was dit echter een grote nachtmerrie. Het betekende namelijk de invoering van een wreed sociaal experiment dat de geschiedenis in zou gaan onder de naam apartheid (historisch nieuwsblad, 2016).

Ook voor 1948 was er al sprake van rassenscheiding. Blanken en zwarten woonden in aparte wijken, reisden in aparte treinwagons en gebruikten aparte openbare toiletten (historisch nieuwsblad, 2016). Voor de zwarten en kleurlingen betekende het dat ze in de townships aan de rand van de stad moesten leven. Openbare plaatsen werden opgesplitst voor de verschillende rassen ofwel voorbehouden voor één enkel ras. De blanken hadden schrik dat de zwarten hun gebieden gingen overnemen. Zwarten werd ook de mogelijkheid ontnomen om te stemmen in hun huidige woonplaats. Ze konden enkel stemmen in hun gebied van herkomst. Een groot deel van de Zuid- Afrikanen verloor hierdoor hun stemrecht, hierdoor konden de blanken alle macht naar zich toe trekken. Op deze manier zorgden de blanken ervoor dat de nationale partij aan de macht kwam (historiek, 2016).

In de jaren 80 werd het duidelijk voor de nationale partij dat de apartheid geen oplossing meer bood. Een van de standpunten van de nationale partij was de afschaffing van het apartheidsregime. In 1994 werd deze afschaffing officieel, toen de eerste democratische verkiezingen plaatsvonden (Historiek, 2016).

3.1.2 Nelson Mandela

De belangrijkste persoon die heeft bijgedragen aan de apartheidsgeschiedenis is Nelson Mandela. Nelson is geboren in Zuid- Afrika waar hij rechten heeft gestudeerd. Gedurende zijn studie kwam hij al meteen in aanmerking met de apartheid. Hij moest gaan wonen in een township, waar alleen zwarten woonden. De township werd gekenmerkt door slechte leefomstandigheden en veel criminaliteit. Mandela werd later leider van het ANC (African National Congress), deze politieke groepering kwam op voor de rechten van de zwarte Afrikanen. Het ANC won steeds meer bekendheid wat leidde tot een verbod van de partij in 1960. Mandela werd een bedreiging voor de regering en heeft jarenlang ondergedoken geleefd. Uiteindelijk werd hij verraden en stond hij terecht in 1964. Hij kreeg een levenslange gevangenisstraf opgelegd en werd verbannen naar Robbeneiland. Na 27 jaar gevangenschap wordt Mandela vrijgelaten door president De Klerk. Hij was ook degene die het verbod ophief op het ANC wat uiteindelijk door onderhandelingen zou leiden tot de afschaffing van de apartheid. In 1991 werd er een contract getekend waarin stond dat ze geen geweld meer mochten gebruiken. In 1994 werden de eerste vrije verkiezingen gehouden. Het ANC behaalde 62% van de stemmen en Nelson Mandela werd de eerste zwarte president van Zuid- Afrika. Hij behield deze positie tot 1997 (Talsay, 2016).

De nieuwe regering na de apartheid creëerde heel wat onderwijskansen voor zwarten en kleurlingen. Dit bespreek ik verder in het stukje onderwijs. De apartheid heeft nog altijd een grote invloed op het huidige onderwijssysteem. De scheidingslijn tussen het onderwijs van zwarte kinderen en blanke kinderen is nog altijd heel groot (De Wolf, 2014).

3.2 Onderwijs Zuid- Afrika

3.2.1 Geschiedenis

Tegenwoordig staat er in de Zuid- Afrikaanse grondwet (Act 108, constitution of the Republic of South Africa) vastgelegd dat elke Zuid- Afrikaan recht heeft op onderwijs. De leerplicht voor kinderen geldt hier van 7 tot 15 jaar. De leerplicht is nog niet zo lang vanzelfsprekend. De apartheid bracht met zich mee dat een groot deel van de Zuid- Afrikaanse bevolking voor lange tijd werd uitgesloten van het onderwijs. Als er onderwijs werd gegeven aan de niet blanke bevolking was het meestal op een zeer laag niveau. Pas in 1991 werd de leerplicht wettelijk vastgelegd voor iedereen.

Voor 1953 waren er enkele missiescholen waar de zwarte kinderen les konden volgen, zij konden enkel daar terecht voor onderwijs. De regering betaalde hiervoor de salarissen

van de onderwijzers. Er waren een paar scholen die van hoog niveau waren, maar hier kwamen maar weinig studenten terecht. Het onderwijs voor zwarte scholieren was zeer nalatig wat er voor zorgde dat er in het begin van de jaren vijftig minder dan dertig procent van de kinderen naar school ging. Vanaf 1953 werd het “Bantoe onderwijs” opgestart, hierdoor kregen de zwarte kinderen les op speciale zwarte scholen. Dit bracht met zich mee dat de blanke regering veel zeggenschap had over hoe het onderwijs aan de zwarte scholieren gegeven moest worden. Het systeem van de apartheid werd dus ook in het onderwijs opgenomen. De kinderen kregen vaardigheden aangeleerd die ervoor zorgden dat de blanke economie in stand werd gehouden. De gedachtegang die heerste was dat kinderen opgeleid moesten worden naargelang hun toekomstmogelijkheden. Hierdoor werden aan de zwarte kinderen enkel de meest elementaire vaardigheden aangeleerd (sahistory, 2016).

“There is no place for [the Bantu] in the European community above the level of certain forms of labour ... What is the use of teaching the Bantu child mathematics when it cannot use it in practice? That is quite absurd. Education must train people in accordance with their opportunities in life, according to the sphere in which they live.” (Hendrik, 2016)

Vanaf 1990 werd er een einde gemaakt aan deze ongelijkheid. Nu is het de rol van de staat om onderwijs voor iedereen toegankelijk te maken. De Bantu Education Act werd afgeschaft na de vrijlating van Nelson Mandela, maar de gevolgen van deze wet zijn nog steeds voelbaar. Blanke en zwarte kinderen hebben nog steeds te maken met verschillend onderwijs. Ondanks dat het curriculum hetzelfde is, blijft de kloof tussen deze groepen nog steeds heel groot. (Zuid Afrikahuis , 2016)

3.2.2 Huidig onderwijssysteem

Een van de belangrijkste manieren om Zuid- Afrika vooruit te helpen is om goed onderwijs aan te bieden aan iedereen. Door het ingewikkelde verleden dat plaats vond en de armoede die daardoor ontstaan is bij een groot deel van de bevolking is onderwijs niet vanzelfsprekend voor iedereen. Halverwege de jaren '80 was meer dan de helft van de zwarte bevolking analfabeet. De rest van de bevolking kon in negen van de tien gevallen wel lezen en schrijven. Het systeem van de apartheid heeft ertoe bijgedragen dat er grote verschillen zijn in het opleidingsniveau van de verschillende bevolkingsgroepen. Officieel is onderwijs beschikbaar voor iedereen maar in de praktijk blijkt dit nog moeilijk realiseerbaar. Educatie is echter een recht dat in de Zuid- Afrikaanse grondwet staat van 1996 (Zuid- Afrikahuis, 2016).

All South Africans have the right to a basic education, including adult basic education and further education. According to the Bill of Rights of the country's Constitution, the state has an obligation, through reasonable measures, to progressively make this education available and accessible (constitution of the republic of South Africa, 2016).

Op dit moment bestaat het onderwijs uit 3 grote delen. Het eerste deel is de General Education and Training (GET) dit omvat graad R tot en met graad 9. Vanaf graad 1 tot en met graad 9 geldt de leerplicht. Graad R staat voor reception year, het is van toepassing voor kinderen die al naar school gaan voor de leerplicht op hen van toepassing is. In België komt dit overeen met de derde kleuterklas. Graad 9 zijn de kinderen die de leeftijd hebben van kinderen uit het derde middelbaar.

Het tweede deel van het onderwijs, Further Education and Training (FET) bevat graad 10, 11 en 12. Deze jaren zijn toegespitst op een verder studie of een plaats op de arbeidsmarkt. Na graad 12 krijgen de kinderen een diploma en kunnen ze kiezen of ze gaan verder studeren of willen gaan werken. (onderwijssysteem Zuid- Afrika, 2016)

Het laatste deel is de Higher Education and Training (HET) dit komt overeen met het hoger onderwijs. Wanneer je hoger onderwijs wilt volgen moet je een toegangsexamen afleggen. Dat examen noemt het matriek examen, iedere student legt het af in graad 12. Wanneer de punten heel goed zijn mag de student naar de universiteit gaan. Er zijn ook hogescholen en universiteiten waarvoor je moet betalen om toegelaten te worden. In 2015 bedroeg het percentage dat slaagde op de test 75.8%. dit is minder dan in 2013. De oorzaak hiervan zou zijn dat men het niveau van de matriek test heeft opgetrokken (South Africa info, 2016).

Zuid- Afrika kent verschillende types van scholen. Er zijn private, publieke en staatsscholen. Daarnaast zijn er ook nog de Elsen scholen, het buitengewoon onderwijs.

Private scholen zijn de duurste scholen die zich bevinden in Zuid- Afrika. De scholen zijn zo duur omdat ze niet gesponsord worden door de overheid. De ouders moeten deze kosten vergoeden wat er voor zorgt dat het heel duur is wanneer ouders hun kind naar dit soort onderwijs sturen. De scholen zijn bekend om hun hoog onderwijsniveau. Het zijn voornamelijk de blanke kinderen die naar deze scholen gaan. Deze scholen bevinden zich vaak in de grotere steden en niet in de townships. De meeste zwarte en gekleurde kinderen gaan nog steeds in de township naar school. Het is ook nog altijd zo dat deze kinderen minder welgesteld zijn dan de blanke kinderen. Dit speelt mee in de populatie van de private scholen (De Wolf, 2014).

De publieke scholen zijn scholen die gedeeltelijk door de staat gesubsidieerd worden. Het deel dat niet van de staat komt wordt door de ouders bijgedragen. Deze scholen hebben ook een groter aandeel blanke kinderen dan zwarte.

De staatscholen worden volledig door de overheid betaald. Ook het loon en het pensioen van de leerkrachten wordt door de staat betaald. Deze scholen bevinden zich voornamelijk in de townships als gevolg van de apartheid. Het slaagpercentage ligt in deze scholen lager dan in de andere types. Deze kinderen stromen ook minder door naar het hoger onderwijs. De middelen zijn beperkter en het onderwijsniveau ligt een stuk lager (De Wolf, 2014).

Als laatste zijn er de ELSEN- scholen. ELSEN staat voor Education for Learners with Special Educational Needs. Deze scholen zijn ingericht door de staat en zijn voor kinderen met speciale noden. Er zijn 380 scholen die onderwijs bieden aan kinderen met een leerstoornis of andere noden. In deze scholen zijn de klassen kleiner zodat de kinderen meer individuele aandacht krijgen. Ze krijgen meer tijd om dingen aangeleerd te krijgen. Ze krijgen de mogelijkheid om basiskennis te ontwikkelen die in het gewone onderwijs als vanzelfsprekend beschouwd wordt. (Elsen academy, 2016)

3.3 Leven in een township

De term township kent geen formele definitie maar wordt algemeen begrepen als een onderontwikkeld gebied dat ontstaan is tijdens de apartheid voor de niet witte bevolking. Deze gebieden worden gekarakteriseerd door een hoge werkloosheidsgraad, laag inkomen, armoede en slechte huisvesting. Daarnaast kennen de townships ook heel wat maatschappelijke problemen. Het grootste maatschappelijk probleem is alcoholisme. Verder is er in de townships ook sprake van incest, tienerzwangerschappen, aids/hiv, verkrachtingen en geweld. Deze problematieken worden hieronder wat dieper besproken. Het is van belang om deze problematieken te bespreken om te begrijpen in wat voor situaties de kinderen leven. Het zijn deze situaties die ervoor zorgen dat de kinderen getekend worden voor de rest van hun leven (De smul, 2016).

3.3.1 Werkloosheid

Zuid- Afrika kent de hoogste werkloosheidsgraad in de wereld. De officiële werkloosheid kende in 2014, 25% van de bevolking die geschikt is om te gaan werken. Dit getal is significant hoger bij de zwarte bevolking. Als we kijken naar de werkloosheidcijfers voor jongeren tussen de 15 en 24 jaar bedraagt het aantal werklozen 51,4%. Volgens het World Factbook leeft 35,9% onder de armoededrempel (The World Factbook, 2016).

Voor het onderwijs wil dit zeggen dat heel veel ouders het moeilijk hebben om het schoolgeld te betalen. Heel veel kinderen stoppen hierdoor vroegtijdig met school en vinden dan geen werk.

3.3.2 Alcoholisme

Alcoholisme is een probleem dat heel Zuid- Afrika teistert. Het is vooral een groot probleem in de townships van Zuid- Afrika. Uit de cijfers van de World Health organization blijkt dat ongeveer 30% van de bevolking in Zuid- Afrika alcohol verslaafd is of een verhoogd risico loopt om verslaafd te worden. Deze hoge alcohol consumpties brengen met zich mee dat er heel wat kinderen worden geboren met het Foetal alcohol syndroom (FAS). Het FAS syndroom ontstaat wanneer vrouwen drinken tijdens hun zwangerschap. Wanneer het kind geboren wordt is het getekend voor de rest van zijn leven. Zo heeft het kind te maken met mentale achterstand, vertraagde groei, gezichtsafwijkingen, ect. Zuid Afrika kent het hoogste percentage in de wereld van kinderen die geboren zijn met FAS. Elke jaar zijn er zo een 3 miljoen kinderen die hiermee geboren worden

(Cape chameleon, 2016), (ARA, 2016).

3.3.3 Verkrachting/ incest

In de townships gebeurt het vaak dat er in één huis veel generaties samen wonen. Het gebeurt dan ook vaak dat kinderen door een oom, grootvader of zelfs hun eigen vader verkracht worden. Voor de kinderen is seks geen taboe, vaak liggen ouders, kinderen, nonkels en tantes allemaal in dezelfde kamer. Op jonge leeftijd worden kinderen dus al geconfronteerd met seksualiteit. Een ander probleem is dat kinderen vaak tot laat alleen op straat blijven rondzwerven. Hier gebeurt het dan ook regelmatig dat ze een dronken man tegen het lijf lopen die hen op brutale wijze aantast en verkracht. Hierdoor ontstaan er heel wat tienerzwangerschappen. Sommige meisjes worden bewust zwanger. Hier in Zuid- Afrika krijgen ze R350 aan kindergeld uitbetaald, dit is ongeveer 21 euro per maand. Voor mensen die in de township wonen is dit een groot bedrag, helaas denken ze er niet bij na dat de kosten voor een kind ook serieus kunnen oplopen (De Smul, 2016).

3.3.4 Hiv/aids

Zuid- Afrika is het land met de grootste aids problematiek van de hele wereld. Uit cijfers van 2013 blijkt dat er 6,3 miljoen mensen met HIV leven, in hetzelfde jaar waren er 330 000 nieuwe infecties en 200 000 mensen die stierven aan aids. Een schrijnend probleem bij de Zuid- Afrikaanse bevolking. In 2011 is er een strategisch plan opgesteld om deze problematiek aan te pakken. Tegen 2016 zijn er vijf doelstellingen die behaald moeten worden. Hiermee hopen ze te bereiken dat het aantal besmettingen wordt terug gedrongen (avert, 2016).

3.4 Sociaal emotionele ontwikkeling

Zoals hierboven besproken komt het leven van de mensen die in de townships wonen onder heel wat druk te staan. Deze problematieken vertalen zich ook in de opvoedingssituatie van de kinderen. Het wilt niet zeggen dat de kinderen nog zo jong zijn dat ze niks van deze gebeurtenissen meekrijgen. Deze gebeurtenissen hebben zelfs een grote invloed op verschillende ontwikkelingsgebieden van de kinderen. Ik richt mij vooral tot het ontwikkelingsgebied van de sociaal emotionele ontwikkeling. Hieronder bespreek ik meer over wat deze ontwikkeling juist is en wat de noden en behoeften van de kinderen op dit vlak inhouden.

3.4.1 Wat is sociaal emotionele ontwikkeling?

Sociaal emotionele ontwikkeling omvat de ervaring, expressie en het onder controle houden van emoties. verder biedt deze ontwikkeling ook de mogelijkheid om positieve en lonende relaties met anderen op te bouwen. De kern van de emotionele ontwikkeling omvat het identificeren en begrijpen van iemands eigen gevoelens, het nauwkeurig lezen en begrijpen van de emoties van anderen (California departement of education, 2016).

Tijdens het leren omgaan en herkennen van hun emoties en om die van anderen te leren begrijpen, bouwen kinderen vaardigheden op. Deze vaardigheden helpen hen om hen te verbinden met familie, leeftijdsgenoten, leerkrachten en de samenleving. Deze groeiende capaciteiten helpen de kinderen om competent te worden in steeds complexere sociale interacties, om deel te nemen in relaties en groepsactiviteiten en te profiteren van de voordelen van sociale ondersteuning die belangrijk zijn voor een gezonde ontwikkeling (California departement of education, 2016).

Een verantwoordelijke zorgverlening ondersteunt zuigelingen in het reguleren van hun emoties en ontwikkelt een zogenaamde voorspelbaarheid, veiligheid en verantwoordelijkheid in hun sociale omgeving. Vroegtijdige relaties zijn zo belangrijk in de ontwikkeling van zuigelingen dat onderzoekexperten geconcludeerd hebben dat het belangrijk is om zo vroegtijdig mogelijk te zorgen voor stabiele en consistente relaties. Dit is volgens hen de sleutel tot een gezonde ontwikkeling en leeromgeving. Met andere woorden relaties die van hoge kwaliteit zijn verhogen de kans op positieve uitkomsten voor jonge kinderen. Ervaringen met familie leden en leerkrachten geven jonge kinderen de kans om te leren over sociale relaties en emoties door exploratie en voorspelbare interacties (California departement of education, 2016).

3.4.2 De noden en behoeften van kinderen

Het belang van het ontwikkelen van sociale-emotionele vaardigheden is nog nooit zo groot geweest. Change for children is een programma dat zich richt tot het verbeteren van het welzijn van kinderen en hun familie door middel van het voorzien van een programma dat zich richt op vijf aspecten. Uit onderzoek is gebleken dat deze vijf aspecten voor kinderen het belangrijkste zijn. (Csóti, 2009)

Het eerste aspect is dat kinderen gezond moeten zijn. Dit zowel op fysiek, emotioneel en mentaal vlak. kinderen zouden een gezonde leefstijl moeten hebben en er voor moeten kiezen om geen drugs te nemen. (Csóti, 2009)

Het tweede aspect waar kinderen nood aan hebben is om veilig te zijn voor een slechte behandeling, verwaarlozing, geweld, pesten en discriminatie. Het is belangrijk dat kinderen zekerheid hebben, veiligheid en dat er voor hun gezorgd wordt. (Csóti, 2009)

Het volgende aspect is gericht op het feit dat kinderen moeten genieten en presteren. Kinderen moeten klaar zijn voor school, ze moeten aanwezig zijn op school en ervan kunnen genieten. Dit zorgt ervoor dat hun sociale en emotionele ontwikkeling gestimuleerd wordt. (Csóti, 2009)

Het vierde aspect richt zich op het feit dat kinderen een positieve bijdrage moeten kunnen leveren. Kinderen zouden moeten betrokken worden in het maken van beslissingen en de gemeenschap en omgeving ondersteunen. Ze moeten positieve relaties kunnen ontwikkelen en zelfvertrouwen. Ze moeten succesvol kunnen omgaan met levensveranderingen en uitdagingen. (Csóti, 2009)

Het laatste aspect richt zich tot het bereiken van economisch welzijn. Kinderen moeten de kans krijgen om verder te studeren of de mogelijkheid hebben tot een job. Ze moeten voorzien zijn van een degelijke huisvesting. Ze moeten toegang krijgen tot transport en leven in huishoudens waar een voldoende inkomen is voorzien. (Csóti, 2009)

3.4.3 Belangrijke rollen in de opvoeding

De rol van de ouders

Ouders en familie spelen een belangrijke rol in het vormen van kinderen hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Al vroeg in de kindertijd wordt de basis gelegd voor de manier waarop sociale vaardigheden worden opgebouwd. Ouders die hun kinderen positief stimuleren op emotioneel vlak en een goede interactie met hun kinderen hebben zoals: belangstelling voor hun emoties tonen, voor hun noden en behoeften, interesse tonen in hun dagelijks leven, hun standpunten respecteren, tonen dat ze trots zijn en hen aanmoedigen en steunen wanneer ze onder stress staan, vergroot de kans dat ze hun emotionele competenties ontwikkelen. Ze zullen beter voorbereid zijn wanneer ze starten met school en hebben veel minder kans op gedragsproblemen zowel thuis als op school. (preschool policy brief, 2003)

Rol van de leerkrachten

De verzorging van de meeste kinderen wordt gedurende de week voor heel wat uren opgevangen door iemand anders dan de ouders. Deze verzorgers hebben dezelfde rol in

het promoten van de sociaal- emotionele ontwikkeling als de ouders wanneer de kinderen nog zo jong zijn. Net zoals bij de ouders zijn de leerkrachten ook verantwoordelijk om sociaal- emotionele vaardigheden bij kinderen te stimuleren. De klasruimte moet erop voorzien zijn dat de leerkrachten de kans kunnen krijgen om zich individueel op kinderen te kunnen focussen. (preschool policy brief, 2003)

Rol van leeftijdgenoten

Kinderen die emotioneel gezond zijn participeren in positief spelgedrag, ontwikkelen wederzijdse vriendschappen en zullen meer geneigd zijn om acceptatie van hun gelijken te aanvaarden. Via hun spel leren ze om samen te werken in teams en leren ze om samen te werken met anderen. Hun gedrag bepaalt de manier waarop leerkrachten hen benaderen en de manier waarop leeftijdsgenoten met hen omgaan. De relaties die kinderen ontwikkelen met anderen kunnen een grote impact hebben op hun academische prestaties. Zij zorgen er namelijk voor dat er meer positieve gevoelens ontstaan met betrekking tot school en stimuleren hen om mee te doen met de activiteiten, die op hun beurt weer zorgen voor hogere prestaties. Afwijzing van leeftijdsgenoten wordt geassocieerd met academische en sociale moeilijkheden in de lagere school. Het is dus belangrijk dat er opgeleide leerkrachten zijn die kunnen tussen komen wanneer ze zien dat er kinderen zijn die moeilijkheden hebben met de andere kinderen. Zij kunnen hen helpen om te leren omgaan met conflicten, het leren omgaan met hun emoties en reageren op de emoties van anderen. (preschool policy brief, 2003)

3.4.4 Risico factoren voor de sociaal emotionele ontwikkeling

Er zijn verschillende factoren die geassocieerd worden met negatieve sociale uitkomsten voor kinderen: lage sociale economische status, stress, geschiedenis van misbruik bij de ouders, criminele activiteiten, middelen misbruik, gebrek aan ondersteuning, etc. Kinderen van wie de ouders inconsistent zijn in het geven van discipline, hun kinderen fysiek misbruiken en weinig of geen warmte aan hun kinderen geven, hebben een groter risico om sociale problemen te ontwikkelen. Dit geldt ook voor kinderen van wie de ouders niet betrokken zijn bij de schoolervaringen en hen weinig positieve stimulatie geven voor prosociaal gedrag. (Webster-Stratton, Hammond, 1998)

Armoede is een van de grootste risicofactoren die de ontwikkeling van kinderen beïnvloedt. De oorzaak hiervan is dat armoede nauw samenhangt met andere factoren zoals: werkloosheid, drukke leefomstandigheden, stress, laag geschooldheid, gezondheidsproblemen enzovoort. Offord et. Al. (1986) Hebben gevonden dat een laag inkomen een van de meest risicovolle factor is voor het ontwikkelen van stoornissen. Dit

effect was voornamelijk bij kinderen waar te nemen en niet bij volwassenen. (Webster-Stratton, Hammond, 1998)

3.4.5 De link tussen sociaal emotionele ontwikkeling en academisch succes

Uit een onderzoek van Casel (2003) blijkt dat er een duidelijke samenhang is tussen academisch succes en de sociaal emotionele ontwikkeling. Uit het onderzoek bleek dat sociale en emotionele competenties zoals de mogelijkheid om emoties te handhaven, problemen op te lossen en samenwerken met anderen een belangrijk onderdeel is dat meebepalend is voor academisch succes. Het ontwikkelen van capaciteiten zou moeten plaats vinden in een ondersteunende omgeving.

Als resultaat zullen de sociaal emotionele kwaliteiten zich ontwikkelen en versterkt worden. Deze resultaten zorgen er op hun beurt dan weer voor dat er een groter engagement is in de schoolomgeving. (school psychology review, 2003)

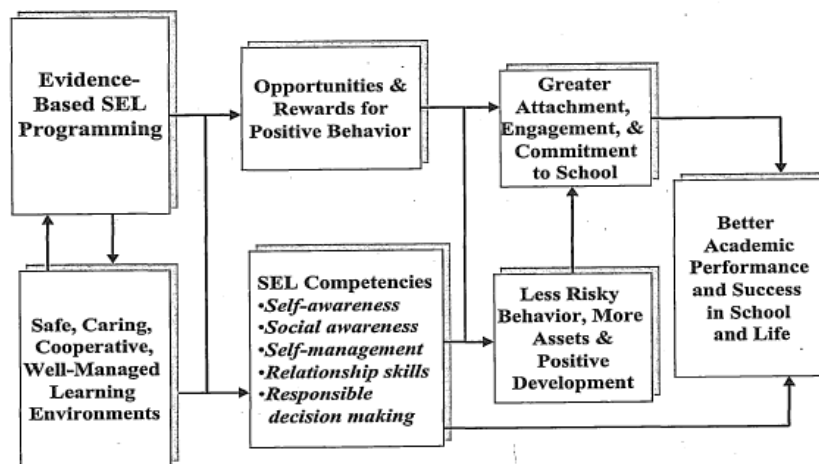

Figure 1. The relationship between social-emotional skills and academic outcomes.

Figuur 1: De relatie tussen sociaal- emotionele vaardigheden en academisch succes.

Bron figuur 1: Sustainability of social- emotional and academic innovations, door Elias, J., et. al. 2003, school psychology review, 32(3), P.307

3.4.6 Interventie en preventie

De eerste stap in het verlichten van socio- emotionele problemen en het werken rond preventie is dat men zich bewust moet zijn van de kinderen hun sociaal- emotioneel functioneren. Ze moeten appreciatie krijgen voor hun huidige leefomstandigheden en gevoeligheid voor de omgeving- en leefomstandigheden die een bedreiging vormen voor hun sociaal- emotioneel functioneren. Het zou nuttig zijn om in achtergestelde gemeenschappen een programma te ontwikkelen waar het kind en zijn familie centraal staan en waarbij de fysieke, emotionele en mentale gezondheid van het kind regelmatig geëvalueerd wordt. Op deze manier wordt er voorkomen dat problemen meer serieus worden en wordt de interventie voor de kinderen die het nodig hebben gemakkelijker. Uit onderzoek blijkt dat veerkracht geen aangeboren eigenschap is, maar een combinatie van zowel de attributies die het kind ontwikkelt en de sociale ervaringen die het kind meemaakt zowel binnen als buiten de familie. Dit wilt zeggen dat interventie en preventie strategieën die exclusief op het kind gefocust zijn beperkt zijn in hun effectiviteit. Interventie en preventie strategieën zouden zich zowel moeten richten op het verminderen van de chronische stressoren als het vermeerderen van beschermende factoren zoals de beschikbaarheid van mentoren en sociale ondersteuning. Deze uitkomsten kunnen niet bereikt worden zonder de betrokkenheid van zowel de school, het gezin, de omgeving, etc. (Taylor, Wang, 2008, p.26)

3.4.7 Aanbevelingen voor beleidsmakers

Wanneer beleidsmakers programma's ontwikkelen en beslissingen moeten maken met betrekking tot educatie, zouden ze moeten investeren in programma's die zich focussen op alle aspecten van de ontwikkeling van het kind. Uit deze visie zijn een aantal aanbevelingen ontstaan voor het ontwikkelen van een inclusief programma. (preschool policy brief, 2005)

Een eerste belangrijke doelstelling is het feit dat educatie programma's een verbeterde sociale en emotionele ontwikkeling zouden moeten omvatten. Dit wilt niet zeggen dat de cognitieve ontwikkeling hier onder moet lijden. Beide aspecten van de ontwikkeling van kinderen zijn belangrijk en het een moet niet opgeofferd worden ter ondersteuning van het andere. (preschool policy brief, 2005)

Als tweede zouden er normen opgelegd moeten worden vanuit het schoolprogramma die bepalen wat er bereikt moet worden voor de sociale en emotionele ontwikkeling. Educatie

programma's zouden expliciet de sociale en emotionele ontwikkeling moeten vermelden. (preschool policy brief, 2005)

Verder zouden ze de toegang tot hoogwaardig kwalitatief onderwijs moeten uitbreiden. Op deze manier zouden meer kinderen kunnen profiteren van educatieve ervaringen die hun sociaal- emotionele ontwikkeling ten goede komen. Er zouden aanzienlijke investeringen moeten gebeuren om hoogwaardige inclusieve educatie programma's te voorzien. (preschool policy brief, 2005)

Als laatste is het belangrijk dat scholen leerkrachten voorzien die opgeleid zijn om bijstand te verlenen aan kinderen. Zij zorgen namelijk voor de ontwikkeling van hun sociale en emotionele vaardigheden. Studies tonen aan dat de manier waarop het curriculum is opgebouwd en de manier waarop leerkrachten hun lessen geven cruciaal zijn voor een goede sociale emotionele ontwikkeling. Beleidsmakers zouden moeten kunnen verzekeren dat de beste middelen ter beschikking zijn om de leerkrachten voldoende ondersteuning te geven voor het bevorderen van dit ontwikkelingsniveau. (preschool policy brief, 2005)

3.4.8 Visie van de Western Cape government

De Western Cape Government (WCG) is de overheid die verantwoordelijk is voor de West Kaap. Zij hebben verschillende bevoegdheden waar ook onderwijs deel van uitmaakt. De scholen waar BIA mee werkt zijn ook gelegen in de West Kaap. De werking van de scholen wordt dus grotendeels bepaald door de WCG. Zij bepalen waar de financiële middelen aan uitgegeven worden, verder zijn zij ook degenen aan wie de scholen verantwoording moeten afleggen. Meer specifiek zijn zij de beleidsmakers van de scholen gelegen in de West Kaap. De overheid heeft ook een sociaal departement die zich bezig houden met het welzijn van families. In de WCG heeft het sociaal departement een sociaal ontwikkelingsprogramma opgezet dat gericht is om het welzijn van families en kinderen te beschermen en te versterken. Ze werken voornamelijk met kwetsbare families, dit geeft hen de mogelijkheid om zowel de ouders, de kinderen, de verzorgers, de familie en de gemeenschap te versterken. Ze willen de ouders de mogelijkheid geven en hen garanderen dat ze aan hun kinderen een goede opvoeding kunnen geven. (western cape government, 2016)

doelstellingen

Het sociaal departement wilt ervoor zorgen dat tegen 2017 enkele doelstellingen verwezenlijkt worden, namelijk:

- Dat 80 procent van de kinderen hun rechten en verantwoordelijkheden kent.
- Dat alle ouders en families toegang hebben tot programma's die hun opvoedingsvaardigheden helpen te versterken
- Vanuit de gemeenschap een uitgebreid vangnet ontwikkelen (zelfhulpgroepen, kindbescherming, ect) voor kinderen, gezinnen en slachtoffers van geweld.
- Alle wettelijke diensten voldoen aan bepaalde standaarden en normen
- Alle slachtoffers toegang hebben tot informatie en diensten die hen helpen om opnieuw hun leven op te bouwen en hen terug helpen om te integreren in de gemeenschap.

Besluit

Vanuit mijn theoretisch kader kan ik besluiten dat er heel wat teweeg gebracht is door de apartheid. De rassenscheiding heeft nu nog steeds een grote invloed op de levens van de mensen hier in Zuid- Afrika. Het zijn vooral de mensen die in de townships wonen die hier de dupe van zijn. Nelson Mandela heeft voor een grote ommekeer gezorgd door samen met zijn politieke partij de ANC een einde te maken aan dit wreed sociaal experiment. In het huidige onderwijssysteem is er nog altijd een grote scheidingslijn terug te vinden tussen het onderwijs voor zwarte kinderen en blanke kinderen. Men heeft al heel wat inspanningen geleverd om deze kloof te dichten maar er is nog heel wat werk.

Verder zijn het vooral de leefomstandigheden van de kinderen die meebepalend zijn voor het niveau van welzijn waarin ze zich bevinden. De meeste kinderen groeien op in situaties waar geweld, incest, verkrachting, etc. niet ongewoon zijn. Dit zorgt ervoor dat zowel de ouders als de kinderen onder heel wat stress komen te staan. Deze problematieken vertalen zich ook in de opvoedingssituatie van de kinderen. Er wordt weinig aandacht aan hen besteed, ze krijgen geen ondersteuning en er wordt niet naar hen geluisterd. Lagere school kinderen bevinden zich op een leeftijd die cruciaal is voor het ontwikkelen van verschillende ontwikkelingsgebieden. Wanneer hier niet voldoende aandacht aan besteed wordt zullen ze hier op latere leeftijd heel wat negatieve effecten van ondervinden.

Ik richt mij op het ontwikkelingsniveau van de sociaal emotionele ontwikkeling. Uit de literatuur is gebleken dat er een duidelijke samenhang is tussen de sociaal emotionele ontwikkeling en het bereiken van academisch succes. De grootste kans voor kinderen om uit hun huidige leefomstandigheden te geraken is via educatie. Het is dus belangrijk dat er voldoende aandacht besteed wordt op het ontwikkelingsgebied van de sociaal emotionele ontwikkeling zodat ze later meer kans hebben op een beter leven. Verder is gebleken dat de omgeving een belangrijke invloed speelt in de manier waarop dit ontwikkelingsgebied zich verder zal ontwikkelen. Vooral de school, ouders en leeftijdsgenoten vervullen een belangrijke rol.

Tot slot blijkt uit de aanbevelingen voor beleidsmakers en de visie van het departement hier in Zuid- Afrika dat er nog heel wat werk is om ervoor te zorgen dat hun doelstellingen en visie verwezenlijkt wordt.

4. Praktijkgedeelte

Inleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd gedurende mijn stage in de townshipscholen van Wittedrift. Gedurende de eerste weken van mijn stage hoorde ik al tal van verhalen over de thuissituatie waarin de kinderen leven. Zoals hierboven reeds vermeld krijgen ze heel wat te verduren in hun thuissituatie. Het wekte dan ook mijn nieuwsgierigheid hoe deze problematiek zich vertaalt in de schoolsituatie. Hier kwamen heel wat onbeantwoorde vragen uit voort. Daarom dat ik heb besloten om mijn onderzoek te baseren op de socio-emotionele ontwikkeling van de kinderen. De onderzoeksvraag die hieruit voortkwam luidt als volgt: “wat zijn de noden en behoeften van de kinderen op socio- emotioneel niveau en in welke mate komen de scholen hierin tegemoet?”.

Ik heb bij mezelf de vraag gesteld of het voor kinderen met een functiebeperking al vanzelfsprekend was dat ze enige vorm van ondersteuning krijgen en of er een onderscheid werd gemaakt tussen kinderen met en zonder functiebeperking. Verder heb ik mij ook afgevraagd of de scholen tegemoet komen aan de noden en behoeften van de kinderen, meer specifiek wat er reeds gedaan wordt rond socio- emotioneel welzijn. Tot slot ook nog of de leerkrachten dit voldoende vinden en of er eventueel nog bijkomende mogelijkheden zijn.

In mijn praktijkgedeelte ga ik eerst de onderzoeksmethode wat nader toelichten, meer specifiek voor welke vorm van onderzoek ik gekozen heb en waarom. Vervolgens ga ik het hebben over de dataverzameling. In dit deeltje wordt concreet weergegeven hoe ik mijn gegevens verzameld heb. Daarna ga ik over naar het bespreken van mijn resultaten, meer bepaald welke informatie ik uit mijn interviews heb kunnen halen. Tot slot volgt er nog een deel waar ik bespreek welke conclusies ik trek uit mijn onderzoek en mogelijke aanbevelingen naar de scholen toe.

4.1 Onderzoeksmethode

Mijn onderzoek is uitgevoerd via kwalitatief onderzoek, meer specifiek heb ik ervoor gekozen om informatie te verzamelen via diepte- interviews. Om mijn onderzoeksvraag te beantwoorden lijkt het mij het meest efficiënt om te opteren voor diepte- interviews aangezien het vooral de bedoeling is om het sociaal emotioneel welzijn in de klassen in kaart te brengen. Ik ben begonnen met het opstellen van een topic lijst met de onderwerpen die ik graag naar boven wil brengen tijdens de interviews. Aan de hand van deze topiclijst heb ik mijn interviewvragen opgesteld.

Ik heb gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Ik heb hiervoor gekozen omdat ik de gegevens niet wil weergeven in cijfers, grafieken en tabellen, maar eerder de achterliggende betekenis van de socio- emotionele problematiek in kaart wil brengen. Met een kwalitatief onderzoek heb ik hier meer mogelijkheden toe doordat ik op bepaalde onderwerpen en thema's dieper kan ingaan. Op deze manier krijg ik ook een idee of ze het onderwerp belangrijk vinden. Voor mij is het op deze manier ook eenvoudiger om een bepaald beeld te krijgen van wat er leeft binnen mijn onderzoeksgroep. Tot slot heb ik tijdens mijn interview ook nog de mogelijkheid om mijn vraagstelling aan te scherpen.

Ik heb mijn interviews afgenomen in twee scholen omdat ik in deze beide scholen stage loop. De ene school is de Wittedrift primary school en de andere school is de Wittedrift stofpad school. Beide scholen zijn gelegen in de prachtige Bitou vallei van Plettenberg Bay. In de Wittedrift Primary school zijn er ongeveer een 120 kinderen die momenteel school volgen op deze school. Voor de hele lagere school zijn er 4 leerkrachten die tewerkgesteld zijn. Dit aantal is zo laag omdat er telkens twee klassen worden samengezet. Het is niet duidelijk hoeveel kinderen er gediagnosticeerd zijn met een functiebeperking aangezien de schoolpsychiater maar heel gering langskomt. Het verschil tussen beide scholen is dat de Wittedrift Primary school een model C school is dit houdt in dat zij gedeeltelijk privaat zijn en gedeeltelijk subsidies ontvangen. Deze scholen staan er ook om bekend dat ze betere faciliteiten aanbieden, beter gekwalificeerde leerkrachten hebben en betere academische resultaten kunnen aanbieden. De Wittedrift stofpad school wordt volledig door de overheid gesubsidieerd. Dit wilt echter ook zeggen dat hun middelen heel erg beperkt zijn, de kinderen moeten namelijk ook geen inschrijvingsgeld betalen. Op deze school zijn er 7 leerkrachten tewerkgesteld die onderwijs voorzien voor een 200tal kinderen. Hoeveel van deze kinderen gediagnosticeerd zijn met een functiebeperking is ook heel onduidelijk omwille van het feit dat het heel lang duurt voordat iemand officiële diagnoses komt vaststellen. Voor mijn onderzoek was het dus

zeker relevant om beide scholen te onderzoeken. Op deze manier kan ik een vergelijking maken of er een verschil is in socio- emotioneel welzijn.

Ik heb mijn onderzoek beperkt tot de lagere school omdat dit de leeftijdscategorie is waar ik voornamelijk mee gewerkt heb gedurende mijn stage. Uit mijn literatuur is ook gebleken dat dit een belangrijke leeftijd is om te focussen op het socio- emotioneel welzijn. Uit mijn literatuur is ook gebleken dat dit onderzoek nog niet is uitgevoerd. Er werden wel al verschillende onderzoeken verricht naar het sociaal emotioneel welzijn maar niet specifiek naar de noden en behoeften van de kinderen in Wittedrift.

4.2 Dataverzameling

Om mijn gegevens te verzamelen heb ik gebruik gemaakt van diepte- interviews. Via deze methodiek ben ik nagegaan wat de gedachten en gevoelens van mijn bevroegde populatie zijn. Om een representatief antwoord te verkrijgen op mijn onderzoeksvraag is een kwalitatief onderzoek, meer specifiek diepte- interviews de meest relevante onderzoeksmethodiek. Gedurende mijn interviews heb ik dezelfde structuur aangehouden, ik heb enkel mijn vragen aangepast naargelang de functie van de geïnterviewde persoon.

Diepte- interviews geven maar een indicatie van wat er leeft binnen de doelgroep. Mijn onderzoek is eerder gericht op kleine schaal. Het is vooral de bedoeling om binnen deze twee scholen een antwoord te verkrijgen op mijn onderzoeksvraag. Om dit te garanderen heb ik mijn interviews afgenomen bij de betrokken leerkrachten en directie. Het niveau van betrouwbaarheid kan in vraag gesteld worden op enkele gebieden maar deze wordt ook verzekerd doordat ik op kleine schaal werk en geen uitspraken doe over een grote populatie. Als instrument heb ik gebruik gemaakt van een vragenlijst. Ik ben geen ervaren interviewer dus de betrouwbaarheid van de vragenlijst kan wel in vraag gesteld worden aangezien ik de vragen zelf heb opgesteld. De respondenten hebben tijdens het interview zelf de kans gekregen om hun invulling te geven op de gestelde vragen. Dit kan zowel positief als negatief zijn. De kans bestaat dat er respondenten zijn geweest die sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven. Verder kan ik er als interviewer voor gezorgd hebben dat ik mijn respondent heb beïnvloed door de manier waarop ik mijn vragen heb geformuleerd. Ik heb de interviews afgenomen in het Engels deze factor kan ook een invloed hebben op mijn onderzoek. Het is mogelijk dat ik bepaalde antwoorden verkeerd begrepen heb of dat ik sommige vragen wat onhandig geformuleerd heb.

De methodiek van het diepte- interview creëert wel mogelijkheden om dieper op bepaalde aspecten in te gaan. Op deze manier komt er meer gedetailleerde informatie vrij over bepaalde gedachten, gevoelens en emoties. Het interview vond plaats in de vertrouwde omgeving van de respondent namelijk in school. De keuze om al dan niet deel te nemen was vrij voor de respondent. Er zijn enkele die liever niet wouden deelnemen dus hiermee sluit ik uit dat ik te maken krijg met ongemotiveerde respondenten, wat op zijn beurt de betrouwbaarheid verhoogd. Tot slot ben ik altijd degene geweest die de interviews heeft afgenomen waardoor de interviews vrijwel op dezelfde manier zijn afgenomen.

Ik heb ervoor gekozen om mijn gegevens mondeling te verzamelen via een face to face gesprek. 3 respondenten hebben er echter voor gekozen om de vragen schriftelijk te beantwoorden wegens tijdsgebrek. Alvorens ik ben gestart met het afnemen van mijn vragen heb ik een introductiebrief opgesteld die ik mondeling mededeelde alvorens ik startte met het interview. Hierin staat wat meer informatie vermeld over het doel van het onderzoek, de anonimiteit en hoe lang het interview ongeveer in beslag neemt. Deze is terug te vinden in bijlage 1. Hierna volgde het interview dat werd afgenomen aan de hand van vooropgestelde interviewvragen, terug te vinden in bijlage 2. Na het interview heb ik mijn gegevens verwerkt in een interviewschema om zo een duidelijk beeld te krijgen van de verzamelde informatie.

Ik heb mijn onderzoek gevoerd bij de leerkrachten van de lagere school dit zijn er in totaal 11. Dit is een relatieve kleine onderzoekspopulatie waardoor ik gekozen heb om geen steekproef hieruit te trekken. Aangezien ik een kleine onderzoekspopulatie heb is het wel belangrijk dat ik een groot deel van mijn onderzoekspopulatie kan bereiken. Het oorspronkelijke doel was om mijn gehele populatie te bevragen om de betrouwbaarheid van mijn onderzoek zo weinig mogelijk te beïnvloeden. Ik heb er in totaal 8 kunnen bevragen. De groep die ik bevroegd heb is een homogene groep, dit wilt zeggen dat de meningen niet extreem ver van elkaar afweken en ik de mogelijkheid heb gehad om gedetailleerder vragen te stelen.

4.3 Resultaten

Om mijn bevindingen uit mijn onderzoek op een overzichtelijke manier te weergeven ga ik deze onderverdelen in enkele categorieën. Ik heb voor deze categorieën gekozen omdat ik aan de hand van deze topics mijn interviewvragen heb opgesteld. Per categorie wordt duidelijk omschreven wat er uit de resultaten is voortgekomen. De eerste categorie gaat over sociale ondersteuning, meer specifiek of dit voorzien wordt, of het effectief is en of er meer nood is aan sociale ondersteuning. De volgende categorie die ik bespreek gaat

over de noden en behoeften van de kinderen op socio- emotioneel niveau. Hierna volgt de categorie waar bepaalde mogelijkheden besproken worden die de kinderen ten goede kunnen komen op socio- emotioneel niveau. Dan volgt er een deel over het schoolsysteem, hier wordt besproken of het schoolsysteem meer gericht zou moeten zijn op de socio- emotionele ontwikkeling en hoe het zit met kinderen met een beperking. In het voorlaatste deel worden de resultaten besproken met betrekking tot BIA, meer bepaald of ze een verschil merken op socio- emotioneel niveau. Tot slot wordt er nog een deel toegewijd aan preventie. In mijn resultaten maak ik een weergave van beide scholen zowel de Wittedrift primary school als de Wittedrift Stofpad school.

4.3.1 Sociale ondersteuning

Wittedrift Primary school

Er wordt sociale ondersteuning voorzien in deze school. Wanneer de leerkrachten een probleem waarnemen wordt er in eerste instantie geacht dat ze hier zelf mee aan de slag gaan. Er is in de lagere school een vertrouwenspersoon aangewezen waar kinderen terecht kunnen wanneer ze nood hebben aan een babbel. Wanneer de leerkracht zich niet comfortabel voelt om het probleem zelf af te handelen kan er beroep gedaan worden op het school management team. In dit team wordt er besproken hoe het probleem verder aangepakt kan worden. Wanneer er nood is aan meer gespecialiseerde hulp kan er contact opgenomen worden met het departement. Het departement heeft een psychiater en sociaal werker tewerk gesteld. Wanneer het departement gecontacteerd wordt sturen zij hun sociaal werker naar de school die de zaak overneemt. Het probleem hierbij is echter dat er maar een sociaal werker is voor de hele regio dus dat houdt in voor ongeveer een tiental scholen waar een duizendtal kinderen school lopen. De wachttijd is afhankelijk van de ernst van het probleem. Wanneer het probleem niet heel ernstig is kan de wachttijd oplopen van enkele weken tot zelfs maanden.

Er zijn ook heel wat ngo's (niet gouvernementele organisaties) waar de scholen terecht kunnen zoals BIA, bitou 10, Famsa en de mensen van de kerk zijn ook meer dan bereidwillig om de nodige hulp toe te steken. Er wordt een verschil gemerkt in het gedrag van de kinderen wanneer ze de nodige hulp krijgen. Bij ernstige problemen is het probleem vaak dat ze te lang moeten wachten voor de nodige hulp waardoor het vaak te laat is. De hulp wordt ook niet consistent opgevolgd wat ook een factor is die verbetering in de toekomst belemmert. Uit de resultaten blijkt ook dat er zeker meer nood is aan sociale ondersteuning

Wittedrift stofpad school

Het principe met betrekking tot sociale ondersteuning op deze school is vergelijkbaar met de resultaten van bovenstaande school. Deze school behoort tot dezelfde regio wat wilt zeggen dat ze ook maar beroep kunnen doen op een sociaal werker. Verder werkt deze school ook samen met heel wat NGO'S die hen een extra duwtje in de rug geven. Er wordt eveneens in deze school aangegeven dat er een grote nood is aan sociale ondersteuning. Het verschil met deze school is echter dat hier meer wordt aangegeven dat niet alleen het kind maar ook de ouders sociale ondersteuning nodig hebben. Wanneer het kind begeleiding krijgt merken ze in het begin even een verschil, maar de begeleiding wordt niet consequent opgevolgd waardoor het verschil maar voor een korte periode wordt opgemerkt. Er wordt ook aangegeven dat de ouders van de kinderen vaak zelf nog jong zijn en op school moeten zitten waardoor ze zelf niet in staat zijn om een kind op te voeden.

4.3.2 Noden, behoeften en mogelijkheden op socio- emotioneel niveau

Wittedrift Primary school

In deze resultaten is een duidelijke link terug te vinden naar de thuissituatie. Er wordt aangegeven dat de kinderen vaak niet opgroeien in een liefdevolle omgeving. De economische situatie is heel slecht waardoor veel ouders hun job verliezen en weinig tijd hebben om hun kind de nodige ondersteuning te geven. Discipline is bij de kinderen ook een probleem. De kinderen weten niet welk sociaal gedrag aanvaardbaar is en wat niet. Ze hebben nood aan structuur en routine en dit is iets wat vaak ontbreekt. Tot slot hebben ze veel liefde en aandacht nodig en iemand die naar hen luistert en die ze kunnen vertrouwen.

Ik heb in mijn interviews ook gepolst naar eventuele mogelijkheden die de socio-emotionele ontwikkeling positief kan beïnvloeden. Uit mijn resultaten zijn er verschillende mogelijkheden naar boven gekomen. Een eerste mogelijkheid is om iemand halftijds aan te nemen die zich bezig houdt met het identificeren en het behandelen van problemen. Er zou een systeem moeten ontstaan waar de kinderen gescreend worden om op die manier te bepalen wat de ernst van het probleem is en of verdere hulp nodig is. Dit zou ervoor zorgen dat er geen misbruik gemaakt wordt van het systeem. Een andere mogelijkheid die naar voren werd gebracht is het invoeren van een peetoudersysteem. Concreet wordt hiermee bedoeld dat de kinderen na school bij iemand terecht kunnen die hun helpt met hun huiswerk en waar ze terecht kunnen met eventuele problemen. Tot slot is er nog een

derde mogelijkheid namelijk een centrum in de buurt oprichten waar de kinderen na schooltijd terecht kunnen om huiswerk te maken en allerhande naschoolse activiteiten te doen.

Wittedrift stofpad school

Eveneens in deze school speelt de thuissituatie een belangrijke rol die meespeelt in het bepalen van de noden en behoeften. Het is duidelijk geworden dat de kinderen uit deze school vooral nood hebben aan iemand bij wie ze terecht kunnen en die om hun geeft. Om het meer specifiek te maken hebben ze nood aan steunfiguren. Ook in deze school is structuur en routine naar voor gekomen als een belangrijke behoefte.

In deze school zijn andere mogelijkheden naar voor gekomen die de kinderen ten goede zouden komen. Zij geven aan meer mogelijkheden te hebben wanneer er meerdere NGO'S zijn waarmee ze kunnen samenwerken. Betrokkenheid is een belangrijke factor die meermaals bij deze school naar voren is gekomen. Betrokkenheid van mensen op wie ze kunnen rekenen.

4.3.3 Kinderen met een functiebeperking

Wittedrift Primary school

De ondersteuning voor kinderen met een beperking is heel erg gering. De leraar wordt in eerste instantie geacht om zelf met deze beperking om te gaan. Wanneer er meer nood is aan specifieke begeleiding wordt het departement betrokken en wordt er geadviseerd om het kind over te plaatsen naar een gespecialiseerde school. Dit geldt voornamelijk voor mentale beperkingen. Voor de rest wordt er geen specifieke ondersteuning voorzien waar deze kinderen beroep op kunnen doen.

Wittedrift Stofpad school

Deze school gaf aan dat er een aantal scholen zijn die gespecialiseerd zijn in leerproblemen. Wanneer een kind leerproblemen heeft wordt zijn/ haar naam op een wachtlijst gezet. Ze kunnen pas in deze school terecht wanneer ze 14 jaar zijn dus er wordt niks voorzien voor de kinderen van de lagere school. De school voorziet geen specifieke ondersteuning om deze kinderen te helpen.

4.3.4 Rol schoolsysteem

Wittedrift Primary school

De school geeft aan dat de belangrijkste focus het academisch niveau is. Er wordt echter ook aangegeven dat dit niveau beïnvloed wordt door het socio- emotionele niveau. Wanneer de kinderen te maken hebben met sociale problemen heeft dit een invloed op hun schoolresultaten. De leerkrachten hebben echter geen tijd om zich bezig te houden met zowel het academische niveau als het socio- emotionele niveau wegens te grote klassen. Verder wordt er ook aangegeven dat het een belangrijke factor is om ouders meer betrokken te krijgen.

Wittedrift Stofpad school

Uit deze resultaten is gebleken dat de school aangeeft dat het niet perse het schoolsysteem is dat zou moeten veranderen, maar dat ze zelf ook hun steentje meer kunnen bijdragen. Ze geven aan dat ze zelf meer zouden kunnen doen en dit ook zouden moeten doen, maar met een kleine school zijn er maar weinig beperkte middelen. Ze geven ook aan dat het evidenter zou zijn wanneer ze met meer dan één leerkracht in een klas zouden staan.

4.3.5 Born In Africa

Wittedrift Primary school

Uit de resultaten blijkt dat ze in deze school tevreden zijn met wat BIA allemaal doet. Ze merken ook een verschil in het gedrag van de kinderen. Ze geven echter wel aan dat het belangrijk is dat er personen komen die voor langere tijd blijven. Verder is het ook belangrijk dat het personen zijn die ervaring hebben.

Wittedrift Stofpad

In deze school zijn de meningen wat verdeeld over de bijdrage van BIA. Er werd aangegeven dat BIA een grote bijdrage levert en dat er zeker een verschil wordt opgemerkt bij de kinderen. Enkele andere leerkrachten zijn van mening dat BIA hun focus zou moeten verleggen. Op dit moment ligt hun focus vooral bij de kinderen waarin ze potentieel zien, zij zijn van mening dat ze zich eerder zouden moeten richten tot de kinderen die het echt nodig hebben.

4.3.6 Preventie

Wittedrift Primary school

Er wordt niet specifiek ingezet op het werken rond preventie op socio- emotioneel niveau. Wanneer er een probleem wordt opgemerkt proberen ze wel zo snel mogelijk de nodige hulp te bieden om te voorkomen dat het nog erger wordt, bijvoorbeeld wanneer het gaat om pesten. Vaak begint het probleem echter in de thuissituatie waardoor de school er niet veel invloed op uit kan oefenen, buiten de nodige informatie te verschaffen die specifiek inspeelt op de problematieken die zich afspelen in de thuissituatie. Preventie met betrekking tot bepaalde thema's behoort standaard in het lessenpakket, maar meer gericht naar de oudere kinderen.

Wittedrift stofpad school

Er wordt aangegeven dat preventie met betrekking tot sociale problemen een grote uitdaging is. Er is meer nood aan preventie vooral omdat problemen vaak klein beginnen, maar wanneer er niet tijdig op ingespeeld wordt lijkt het niet belangrijk te zijn waardoor het erger wordt. Een ander aspect is het feit dat preventie weinig zin heeft als de kinderen erna weer in hun gewone omgeving terecht komen waar ze geconfronteerd worden met alle problemen. In deze school werd de conclusie gemaakt dat preventie niet enkel voor de leerlingen voorzien zou moeten zijn , maar ook voor de ouders.

4.4 Conclusies

In dit onderzoek wilde ik graag onderzoeken wat de noden en behoeften van de kinderen zijn op socio- emotioneel niveau en in welke mate de scholen in Wittedrift hierin tegemoet komen. Ik heb uit de interviews heel wat nuttige informatie kunnen halen, dit was hierboven reeds te lezen. Er zijn zeker een aantal dingen die me zijn opgevallen en zullen blijven. Wat deze dingen precies zijn kunt u hieronder lezen

Wanneer het gaat om de noden en behoeften van de kinderen zijn deze gelijkaardig aan degene die in mijn literatuurstudie terug te vinden zijn. Uit de verwerking van mijn resultaten blijkt dat er heel wat tekortkomingen zijn wanneer het gaat om de tegemoetkoming hiervan. De tekortkomingen vinden vooral in de thuissituatie plaats. Zowel in de Wittedrift primary school als de Wittedrift stofpad school proberen ze wel in enkele aspecten tegemoet te komen. Het eerste aspect uit de literatuur geeft aan dat

kinderen gezond moeten zijn zowel op fysiek, mentaal als emotioneel vlak en een gezonde levensstijl van belang is (Csóti, 2009). Op de Wittedrift stofpad school wordt er voor de kinderen twee maal per dag gratis eten voorzien omdat dit vaak het enige eten is dat de kinderen krijgen op een dag. Op de Wittedrift Primary school wordt er geen gratis eten voor de kinderen voorzien. De kinderen hebben wel de mogelijkheid om tijdens de pauzes eten te kopen tegen maatschappelijke prijzen. De volgende noden en behoeften die uit de literatuur naar voren kwamen hebben voornamelijk te maken met nood aan veiligheid, de mogelijkheid tot het ontwikkelen van positieve sociale relaties en economisch welzijn (Csóti, 2009). Dit zijn net de aspecten waar de ouders grotendeels tekort schieten.

Zowel uit de literatuurstudie als uit mijn persoonlijke ervaring blijkt dat kinderen in hun leefsituatie met heel wat problemen geconfronteerd worden. In mijn interviews werd dit aspect ook vaak op de voorgrond gebracht eveneens het feit dat de ouders hun betrokkenheid miniem is. Uit de literatuur blijkt echter dat zowel de ouders als de school een belangrijke rol spelen wanneer het gaat om de socio- emotionele ontwikkeling (preschool policy brief, 2003). De kinderen bevinden zich op een cruciale leeftijd wanneer het gaat om het ontwikkelen van emotionele en sociale competenties. Helaas blijkt er op dit vlak heel wat tekort te schieten.

Zowel in de Wittedrift Primary school als de Wittedrift stofpad school is er een grote nood aan sociale ondersteuning. Er wordt echter van de leerkrachten verwacht dat ze dit in eerste instantie zelf oplossen, maar in de gesprekken die ik had met de leerkrachten gaven ze zelf aan dat ze niet opgeleid zijn om deze verantwoordelijkheid op zich te nemen. Verder zijn de klassen ook veel te groot om zich bezig te houden met zowel het academische niveau als het socio- emotionele niveau. De leerkrachten zijn er zich wel van bewust dat het een belangrijke factor is waar meer aandacht aan besteed zou moeten worden, maar op dit moment zien ze er zelf niet echt ruimte voor. Dit is jammer want uit de literatuur blijkt een duidelijke link te zijn tussen de socio- emotionele ontwikkeling en de academische prestaties (school psychology review, 2003). Op beide scholen merkte ze ook een duidelijk verschil in de resultaten van de kinderen wanneer ze geconfronteerd worden met problemen.

Voor ik met dit onderzoek gestart was ging ik er vanuit dat er zeker hulp voorzien werd voor kinderen met een beperking. Na mijn onderzoek bleek dit op beide scholen niet het geval te zijn. De scholen zijn op dit vlak grotendeels afhankelijk van het departement en het schoolsysteem. Zij bepalen wat er gebeurt met kinderen die te maken hebben met een beperking. In de meeste gevallen worden ze doorverwezen naar een school die

gespecialiseerd is in het werken met kinderen met een beperking. Kinderen kunnen hier pas terecht vanaf 14 jaar dus gedurende die tijd zitten ze gewoon vast in het schoolsysteem. Ze moeten vaak ook lang wachten voordat er iemand langskomt om de kinderen te diagnosticeren. In de tussentijd worden er door beide scholen geen extra mogelijkheden opgezet voor deze kinderen. Er is dus zeker een verschil in de noden en behoeften van kinderen met en zonder beperking.

Wanneer het gaat om de mogelijkheden die opgezet kunnen worden om meer in te spelen op de socio- emotionele ontwikkeling zijn er wel enkele ideeën uit de bus gekomen. Deze ideeën zijn op dit moment moeilijk realiseerbaar omwille van de financiële kosten. Zo had Wittedrift Primary school aangegeven dat ze wel graag wouden dat er iemand van buitenaf kwam werken die zich specifiek bezig houdt met de problemen van kinderen, maar er is gewoon geen geld voor. In deze school werd ook het idee naar voren gebracht van het peetouder systeem, dit lijkt me wel een heel goed en realiseerbaar idee. Het zou zeker een positieve impact kunnen hebben op de socio- emotionele ontwikkeling van de kinderen. Dit is dus zeker een mogelijkheid die nader bekeken zou moeten worden. Verder gaven ze beide aan dat ze meer zouden moeten inzetten op de ouderbetrokkenheid. Hier kunnen de scholen zeker een eerste stap in zetten door bijvoorbeeld een soort van praatavond te organiseren of iets dergelijks.

Tot slot heb ik in mijn onderzoek ook een koppeling gemaakt naar mijn stageplaats, namelijk BIA. Zij werken samen met beide scholen. Zij werken wel op het vlak van de socio- emotionele ontwikkeling. De leerkrachten gaven ook aan dat ze zeker een verschil merken in het gedrag van de kinderen die in BIA zitten. Dit heeft ook te maken met het feit dat de kinderen goed beseffen welke kansen ze krijgen van de organisatie. Beide zijn tevreden met wat ze allemaal doen voor de kinderen en zijn heel blij met hun hulp.

De resultaten van beide scholen zijn vrij gelijkaardig. Ik zelf vind dit wel opmerkelijk aangezien ik zeker had verwacht dat Wittedrift Primary school meer zou inzetten op de socio- emotionele ontwikkeling. De kinderen van deze school worden geacht om schoolgeld te betalen waardoor ze veel meer financiële middelen ter beschikking hebben. Terwijl de Wittedrift Stofpad school een schooltje is die moet roeien met de riemen die ze hebben.

4.5 Aanbevelingen

Gedurende mijn onderzoek ben ik aan de slag gegaan om een antwoord te krijgen op de vraag wat de noden en behoeften zijn van de kinderen op socio- emotioneel niveau en in welke mate de scholen hierin tegemoet komen. Na dit onderzoek is er naar voor gekomen dat er weinig aandacht besteed wordt aan het socio- emotionele niveau en dat er een grote nood is aan sociale ondersteuning. Na de interviews zijn er wel enkele ideeën en tips binnen gesijpeld die ik hieronder wat meer verduidelijk.

Een eerste belangrijke aspect is om meer in te zetten op ouderbetrokkenheid. Het is niet evident om hiermee aan de slag te gaan aangezien de ouders ook bereid moeten zijn om hieraan mee te werken. Het lijkt mij een goed idee om een soort praatavond te organiseren met de ouders. De ouders hebben dan de mogelijkheid om met de leerkracht te spreken en andersom. Op die manier zijn de leerkrachten zich ook meer bewust van wat er zich in de thuisomgeving van het kind afspeelt. Dit idee kwam naar voren bij enkele leerkrachten dus het lijkt mij wel iets waar ze zeker voor open staan. Dit zou een keer per maand georganiseerd kunnen worden en er kan eventueel ook in bepaalde thema's gewerkt worden afhankelijk van waar de noden liggen bij de ouders.

Een ander idee dat naar boven is gekomen is het werken met een soort van peetoudersysteem. Mensen die zich graag in hun vrije tijd willen engageren zouden een kind onder hun vleugels kunnen nemen. Meer concreet wilt dit zeggen dat het kind na schooltijd bij hun terecht zou kunnen om bijvoorbeeld aan hun huiswerk te werken. Zij kunnen ook op het kind letten wanneer de ouders lang moeten werken zodat de kinderen altijd iemand hebben bij wie ze terecht kunnen in plaats van op straat rond te dwalen. Ik heb in mijn onderzoek niet bevraagd of mensen hier voor open zullen staan dus ik kan niet bepalen of het effectief haalbaar zou zijn of niet.

Dit waren de ideeën die het meest op de voorgrond kwamen gedurende mijn interviews. Verdere aanbevelingen die ik zou doen zijn voornamelijk naar de scholen gericht. Ik zou de scholen echt aanbevelen om meer in te zetten op het socio- emotionele niveau. De scholen zijn vrij vroeg gedaan dus ze zouden eventueel na schooltijd zich meer kunnen richten op dit niveau. Bijvoorbeeld na schoolse activiteiten organiseren op dagen dat er geen sport is of de kinderen die er nood aan hebben even in de klas houden na schooltijd om een gesprek met hen te voeren. Het zijn kleine dingen die er uiteindelijk wel voor kunnen zorgen dat de kinderen zich veel beter gaan voelen.

Vanuit de interviews is er naar BIA toe de aanbeveling gekomen om zich niet enkel te beperken tot de BIA kinderen. Ze zouden zich bijvoorbeeld een dag in de week kunnen openstellen voor alle kinderen. Verder zouden ze ook maandelijks een activiteit kunnen organiseren waar alle kinderen terecht kunnen. Dit zou voor de andere kinderen een grote meerwaarde kunnen bieden en kan er misschien voor zorgen dat hun motivatie om harder voor school te werken groter wordt, zodat ze ook een kans kunnen krijgen om bij BIA te horen.

Tot slot is er nog de aanbeveling om te werken met kleinere klassen. Het is niet ongewoon dat er klassen zijn van meer dan 40 kinderen. Dit heeft rechtstreekse gevolgen voor de individuele aandacht die een kind krijgt. De leerkrachten hebben niet de mogelijkheid om zich bezig te houden met het soio- emotionele niveau. Bij kleinere klassen kan de leerkracht de aandacht meer verspreiden over de kinderen en is er meer aandacht voor het socio- emotionele niveau.

Besluit

In dit onderzoek wilde ik onderzoeken wat de noden en behoeften van de kinderen zijn op socio- emotioneel niveau en in welke mate de scholen hierin tegemoet komen.

Om mijn onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden ben ik eerst aan de slag gegaan om wat achtergrond informatie te verzamelen over mijn gekozen thema, dit heeft u eerder al kunnen lezen. Daarna ben ik begonnen aan mijn eigen onderzoek. Ik heb mijn onderzoek uitgevoerd bij beide scholen waar ik stage liep. Voor ik mijn onderzoek had uitgevoerd had ik verwacht dat er wel degelijk een verschil zou zijn tussen beide scholen, maar uiteindelijk bleken de resultaten nog wel gelijkaardig te zijn.

Beide scholen geven aan dat de noden en behoeften van de kinderen vooral te maken hebben met meer ouderbetrokkenheid, iemand die naar hen luistert, liefde en aandacht. Deze basisbehoeften zijn ook terug te vinden in de literatuur. Helaas wordt er weinig aandacht besteed aan deze basisbehoeften in hun thuissituatie. Als we de huidige situatie bekijken op school blijken ook de scholen nog heel wat werk te hebben. De scholen proberen hier op in te spelen, maar ze hebben er zelf niet de nodige expertise, tijd en middelen voor. BIA speelt op dit vlak wel een belangrijke rol omdat zij heel erg inzetten op dit vlak.

Wanneer het gaat om kinderen met een functiebeperking blijkt het systeem heel erg te falen. Kinderen van de lagere school blijven vastzitten in het systeem tot ze de juiste leeftijd hebben om naar een gespecialiseerde school over te gaan. Het wilt ook nog niet zeggen dat wanneer ze de juiste leeftijd hebben om naar deze school over te stappen dat er ook effectief een plaats voorzien is. In de scholen zelf wordt er ook niets extra voor deze kinderen voorzien dus zij worden heel erg benadeeld.

Algemeen kan ik dus besluiten dat het belangrijk is om meer aandacht te besteden aan de socio- emotionele ontwikkeling. Ik weet dat er heel wat problematieken heersen in de townships die het kind ook beïnvloed in zijn/ haar educatie, maar ik denk dat er zeker meer ingezet kan worden op de socio- emotionele ontwikkeling. Vaak is onderwijs de enige uitweg voor kinderen uit de townships. Het is dus belangrijk dat kinderen zich goed kunnen voelen zowel thuis als op school.

5. Kritische reflectie

In dit deel volgt een kritische terugblik op het gehele onderzoek alsook mijn eigen handelen. Als eerste komt er een kritische terugblik naar het doorlopen proces, dan volgt er een stuk over het uiteindelijke proces. Tot slot ga ik mijn eigen handelen kritisch onder de loep nemen.

5.1.1 Het doorlopen proces

De eerste stap van mijn onderzoek was het bepalen van een onderzoeksvraag en het formuleren van mijn probleemstelling. Ik had niet direct een idee welke weg ik wou ingaan met mijn onderzoek tot ik effectief enkele weken bezig was met mijn stage. Ik hoorde de leerkrachten vaak klagen over het gedrag van de kinderen en het gebrek aan begeleiding dat er voorzien wordt voor de kinderen. Door het voeren van enkele gesprekken met de leerkrachten en de mensen van mijn stageplaats over de achtergrond situatie van de kinderen kwam ik op het idee van mijn huidige onderzoeksvraag en de probleemstelling. Eenmaal toen ik mijn onderzoeksvraag voor ogen had was ik dus vertrokken, althans dat dacht ik. Toen ik moest beginnen aan mijn literatuurstudie bleek dit toch niet zo evident als ik in eerste instantie had gedacht. De apartheid heeft een belangrijke invloed gespeeld hier in Zuid-Afrika en de effecten ervan kan je nog steeds terug vinden in Zuid-Afrika dus voor mij was het wel vanzelfsprekend dat dit onderdeel erin hoorde. Mijn stage vond plaats in de onderwijscontext dus het leek mij ook wel belangrijk om hier wat achtergrondinformatie rond te weergeven aangezien er heel wat verschillen zijn met het Belgische onderwijssysteem.

Vervolgens moest ik beginnen met de literatuur met betrekking tot mijn onderzoeksvraag. Ondanks dat google waarschijnlijk de grootste databank ter wereld is liep ik hier vast, of misschien is dit wel de reden dat ik vast liep. Ik wist niet wat ik er precies wou inzetten of waar ik moest beginnen zoeken. Ik zag door de bomen het bos niet meer. Tot ik enigszins na lang zoeken wel op gang geraakte en stilletjes aan meer structuur kreeg en de stukken werkelijk op elkaar leken te volgen en bij elkaar te passen. Ik was ook beperkt tot internet bronnen aangezien er geen bibliotheek in de buurt is dus ik moest hier wel mijn weg in zoeken.

Dan moest ik beginnen aan mijn eigenlijke onderzoek. Dat ik wou werken met een kwalitatief onderzoek was voor mij vrij snel duidelijk. Dit hebben we in de eerste semester ook zo aangepakt dus ik had al enig idee hoe ik hiermee aan de slag kon gaan. Verder had ik ook het idee dat mijn onderzoeksvraag beter beantwoord kon worden via kwalitatief

onderzoek. Ik heb specifiek gekozen voor diepte- interviews die ik heb afgenomen bij de leerkrachten van de lagere school op zowel Wittedrift primary school als Wittedrift stofpad school. Aangezien ik mijn onderzoek maar op kleine schaal heb uitgevoerd wou ik alle leerkrachten van de lagere school interviewen, in totaal zouden dit er 11 zijn. Ik wou me enkel beperken tot de leerkrachten van de lagere school omdat ik voornamelijk in contact kom met deze leerlingen en leerkrachten. Wanneer ik terugkijk op deze interviews zijn er zeker enkele factoren die mijn onderzoek hebben kunnen beïnvloeden. Als eerste is er het feit dat niet alle leerkrachten wouden deel nemen aan het interview. Ik heb dus niet mijn quota van 11 interviews bereikt, uiteindelijk zijn het er 8 geworden. De antwoorden van de geïnterviewde personen waren wel gelijkaardig dus op zich is het niet zo een probleem dat ik mijn quota niet bereikt heb. Het volgende aspect dat mijn onderzoek heeft kunnen beïnvloeden is het feit dat 3 van de 8 respondenten ervoor gekozen hebben om het interview niet mondeling af te leggen maar schriftelijk. Zij hebben de vragen schriftelijk beantwoord en vervolgens terug bezorgd aan mij. Dit heeft als effect dat sommige antwoorden vrij kort waren en ik niet dieper heb kunnen doorvragen op bepaalde thema's om meer informatie uit het interview te krijgen.

De laatste factor die mijn resultaten zou kunnen beïnvloeden is de taal. De interviews zijn niet afgenomen in mijn moedertaal en ook niet in de moedertaal van de respondenten, maar in het Engels. Het is dus mogelijk dat ik achteraf in de verwerking van mijn resultaten sommige antwoorden anders verwoord heb of anders begrepen heb.

Tot slot kwam ik bij het verwerken van mijn resultaten. Ik ben tevreden met de informatie die ik uit mijn interviews heb kunnen halen. Er zijn heel wat vaststellingen naar de voorgrond gekomen die een belangrijke meerwaarde vormen voor het beantwoorden van mijn onderzoeksvraag. Verder zijn er ook enkele ideeën aan het licht gekomen die in de toekomst kunnen bijdragen tot een verbeterde socio- emotionele ontwikkeling.

5.1.2 Het uiteindelijke product

Wanneer ik terugblik op het uiteindelijke resultaat ben ik best tevreden. Doordat we in de eerste semester ook een onderzoek hebben moeten uitvoeren had ik al enige voorkennis over hoe ik aan de slag kon gaan. Een keer toen ik duidelijk voor ogen had welke richting ik wou uitgaan ging het ook vrij vlot.

De bedoeling was om een antwoord te verkrijgen op mijn onderzoeksvraag en dit is ook uiteindelijk gelukt. Uiteraard zijn er ook enkele aspecten waar ik minder tevreden over ben zoals mijn literatuurstudie. Doordat ik geen boeken ter beschikking had heb ik alles op

internet opgezocht. Zoals hierboven al eerder beschreven heb ik hier wel wat moeite mee gehad. Bij de afname van mijn interviews is het ook jammer dat ik niet alle interviews mondeling heb kunnen afnemen. Ik ben wel tevreden over het aantal interviews dat ik heb kunnen afnemen aangezien dat de taal toch wel een belemmering vormt. Dit is ook een van de redenen waarom sommige ervoor kozen om niet deel te nemen aan het interview. Verder speelde tijdsgebrek ook een belangrijke rol. De leerkrachten hebben maar korte pauzes wat het moeilijk maakt om dan een interview af te nemen.

Tot slot ben ik tevreden met wat ik uiteindelijk uit het onderzoek heb kunnen halen. Er is heel wat nuttige informatie naar voren gekomen die heeft bijdragen tot heel wat bruikbare tips en aanbevelingen. Nu ligt de keuze bij de scholen of ze hier verder mee aan de slag willen gaan of niet. Ik hoop dat er alleszins wat ogen zijn opengegaan en dat ze beseffen dat het belangrijk is om te zorgen voor een goede socio- emotionele ontwikkeling.

5.1.3 Kritische kijk naar mezelf

Wanneer ik terugkijk op mijn eigen handelen zijn er zeker een aantal aspecten waar ik kritisch op kan terug kijken. Voor mijn vertrek heb ik niet grondig genoeg stil gestaan hoe ik mijn bachelorproef zou aanpakken. Ik had ook geen idee wat ik kon verwachten toen ik naar hier kwam, vandaar dat ik het ook wat heb uitgesteld. Het gevolg was wel dat ik mijn bachelorproef in een vrij korte tijdslimiet heb moeten afwerken.

Verder ben ik ook geen ervaren onderzoeker. Ondanks dat ik al enige voorkennis had was ik toch nog niet helemaal vertrouwd met het voeren van onderzoek. Deze factor betekende voor mij persoonlijk een belemmering voor mijn onderzoek. Doordat ik doorheen het proces nog heel erg zoekende was geraakte mijn planning vaak in de war en evolueerde mijn bachelorproef ook niet zo snel als ik zou willen.

Het afnemen van de interviews verliep vlotter dan ik had verwacht. In het begin had ik hier een beetje schrik voor omdat ik de interviews in het Engels heb afgenomen. Ik had schrik dat ik bepaalde dingen verkeerd zou begrijpen of verkeerd zou bevragen, maar deze zorgen bleken achteraf helemaal onnodig te zijn.

Tot slot ben ik tevreden dat ik gekozen heb voor dit onderwerp. Het onderwerp is vrij innovatief. Er zijn wel onderzoeken gevoerd naar de socio- emotionele ontwikkeling, maar niet specifiek toegespitst op de noden en behoeften van de kinderen. Ik kan mijn resultaten dus ook niet toetsen aan voorgaand onderzoek, maar op zich vormt dit geen belemmering voor mijn onderzoek net omdat ik gekozen heb voor kwalitatief onderzoek.

Bibliografie

Act 108, Constitution of the Republic of South Africa. [Website]. Geraadpleegd op 5 april 2016 via
http://www.sahrc.org.za/home/21/files/Reports/3rd%20ESR%20report%20chapter_3.pdf

ARA [website]. Geraadpleegd op 27 april 2016 via <http://www.ara.co.za/#!SA-has-highest-Foetal-Alcohol-Syndrome-rate-in-world/c11a9/55f00fc70cf20cc524a42132>

AVERT [Website]. Geraadpleegd op 27 april 2016 via
<https://www.avert.org/professionals/hiv-around-world/sub-saharan-africa/south-africa>

Born In Africa [website]. Geraadpleegd op 30 maart 2016 via <http://www.borninafrica.org/>

Boyd, J., et. al.(2005) Promoting children's social en emotional development through preschool education. *Preschool policy brief*. Geraadpleegd via
<http://nieer.org/resources/policyreports/report7.pdf>

California department of education [website]. Geraadpleegd op 1 mei 2016 via
<http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/itf09socemodev.asp>

Cape Chameleon [Website]. Geraadpleegd op 27 april 2016 via
<http://www.capechameleon.co.za/printed-issue/issue-23/health/>

Csóti, M. (2009). Developing children's social, Emotional and Behavioral skill. New York: Cromwell press.

De smul I, persoonlijke communicatie, 1 mei 2016.

De Wolf, B.(2014,december).onderwijs in Zuid- Afrika versterkt de ongelijkheid. *Mo magazine*, Geraadpleegd via <http://www.mo.be/reportage/onderwijs-zuid-afrika-versterkt-de-ongelijkheid>

Elias, J., et. al.(2003) Sustainability of social- emotional and academic innovations. *school psychology review*, 32(3), 303-319

Elsen academy [website]. Geraadpleegd op 11 april 2016 via <http://elsen.co.za/>

EP- Nuffic. (2015). *Onderwijssysteem Zuid Afrika: Het zuid Afrikaanse onderwijssysteem beschreven en vergeleken met het Nederlandse*. Geraadpleegd via <https://www.epnuffic.nl/documentatie/publicaties/onderwijssysteem-zuid-afrika.pdf>

Historiek [Website]. Geraadpleegd op 1 april 2016 via <http://historiek.net/apartheid-1948-1990/6826/#.Vyem4I9OLIW>

Historisch nieuwsblad [Website]. Geraadpleegd op 5 april 2016 via <http://www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/25107/apartheid-in-zuid-afrika.html>

Is geschiedenis [Website]. Geraadpleegd op 5 april 2016 via <http://www.isgeschiedenis.nl/themas/apartheid>

South Africa [website]. Geraadpleegd op 8 april 2016 via <http://www.southafrica.info/about/education/matric-pass-rate-2014-050114.htm#.VyilAI9OLIV>

South African History online [website]. Geraadpleegd op 22 mei 2016 via <http://www.sahistory.org.za/article/apartheid-legislation-1850s-1970s>

Stichting Eindhoven emfuleni [Website]. Geraadpleegd op 1 april 2016 via <http://www.eindhovenemfuleni.nl/stedenband/emfuleni-zuid-afrika/wat-is-een-township/>

Tallsay [Website]. Geraadpleegd op 6 april 2016 via <https://tallsay.com/page/4294969363/nelson-mandela-eerste-zwarte-president-van-zuid-afrika>

Taylor, W., & Wang, C.(2008). *Social and emotional adjustment and family relations in ethnic minority families*. New York: Routledge

The World Factbook [website]. Geraadpleegd op 11 april 2016 via <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

Webster- Stratton,C, Hammond, M. (1998). Conduct problems and level of social competence in Head start children: prevalence, pervasiveness, and associated risk factors. *Clinical child and family psychology review*, 1(2). Geraadpleegd via <http://link.springer.com/article/10.1023/A:1021835728803#page-1>

Western cape government [Website]. Geraadpleegd op 2 mei 2016 via <https://www.westerncape.gov.za/service/children-and-families-programme>

Zuid- Afrikahuis [Website]. Geraadpleegd op 7 april 2016 via <http://www.jong.zuidafrikahuis.nl/node/86>

Bijlagen

Bijlage 1: Interviewschema

1 Interviewscheme

1.1 introduction

Halo

My name is Nele Leen and I study Social work in Belgium. I'm here in South Africa for my internship. In order to graduate I have to write a thesis. The subject of my thesis is about what the needs and requirements for the children are on a socio- emotional level and to what extent the school responds. To make it more concrete I want to do a research to see whether the school provides social support and if they provide it, if it is enough or if they should do something different. The interview will take about half an hour. It is also important to emphasize that the information will be kept confidential. The interview will be recorded so that I can edit the data better afterwards. Finally I would like to thank you for your participation.

1.2 Topicalist

- ❖ Social support
- ❖ Effectiveness
- ❖ Needs
- ❖ Personal opinion about needs
- ❖ Needs socio- emotional level
- ❖ Problems children
- ❖ Changes that help
- ❖ possibilities
- ❖ School system
- ❖ Personal contribution
- ❖ Support children with disabilities
- ❖ Contribution school children with disabilities
- ❖ Born In Africa's contribution
- ❖ Born In Africa effective
- ❖ prevention

Bijlage 2: Interviewvragen

1.3 Question protocol

- ❖ What kind of social support does the school provide for the children?
- ❖ If the school does, can you see a difference in the child's behavior?
- ❖ Is there a need for social support?
- ❖ Why do you think there is a need for social support?
- ❖ What kind of needs do the children have on a socio-emotional level?
- ❖ What are the biggest problems for the children?
- ❖ What changes do you think will help the children on a socio-emotional level?
- ❖ Are there possibilities to provide more social support? What kind of possibilities?
- ❖ Do you think that the school system in general should focus more on social support? Or do you think it is someone else's job?
- ❖ What do you do as a teacher when you notice that a child has problems?
- ❖ What kind of support is there for children who are diagnosed with a disability?
- ❖ What kind of support does the school provide for children with disabilities to fulfill their needs and requirements?
- ❖ Do you think Born In Africa could do more in the school around social support?
- ❖ Do you notice a difference between the children who are in Born In Africa and those who are not when you look at their behavior?
- ❖ Does the school work around prevention on certain areas?
- ❖ Is there more need for prevention on certain areas?

Bijlage 3: Logboek interviews

Respondent	Datum + interview
E.S	30/04/2016 afspraak gemaakt om op 02/05/2016, 17.00u het interview af te nemen.
W.W	Op 02/05/2016 afspraak proberen te maken om interview af te nemen maar geen tijd dus schriftelijke afname . Terug ontvangen op 17/05/2016
M.S	Op 02/05/2016 afspraak proberen te maken, geen tijd dus schriftelijke afname. Ontvangen op 10/05/2016
J.M	OP 09/05/2016 om 8u45 afspraak gemaakt om interview af te nemen op 09/05/2016 om 12.00u
P.S	Op 03/05/2016 om 14.00u afspraak gemaakt om interview af te nemen op 10/05/2016 om 14u15.
B.C	Op 04/05/2016 om 16.0u. afspraak gemaakt om interview af te nemen op 06/05/2016 om 14.30u
S.S	Op 04/05/2016 om 8u15 afspraak gemaakt om interview af te nemen op 04/05/2016 om 10.00u.
D.S	Op 04/05/2016 om 8.00u afspraak gemaakt om interview af te nemen op 04/05/2016 om 14.30u.

(Leeg blad)

(Onbedrukte kaft)